

IN DEZE CARRIÈRESPECIAL:
INTERVIEW MET DE DECAAN |
ARTIKELEN OVER MEDIATION,
PROMOVEREN, DOCEREN,
NOTARIAAT EN ADVOCATUUR

J A A R G A A N G
41 1 2024
N U M M E R J A A R

BL

Bulletineke Justitia

VERENIGINGSBLAD DER
JURIDISCHE FACULTEITSVERENIGING
NIJMEGEN

CARRIÈRESPECIAL

WWW.JFVNIJMEGEN.NL/JFV-CARRIERE

Sinds 1927

OVERZICHT SPONSOREN JFV NIJMEGEN

WALL OF FAME

Zonder haar sponsoren had de JFV Nijmegen nooit zo groot kunnen zijn als zij nu is. Dankzij onze sponsoren kunnen wij onze activiteiten organiseren en dit prachtige magazine uitbrengen. De Carrièrepecial van het Bulletin Justitia is dan ook de uitgelezen kans om onze sponsoren nog eens in de spotlights te zetten. Hier dan ook onze 'Wall of Fame' van de sponsoren in het verenigingsjaar 2023/2024:

Inhoud

07 **Interview**
met decaan
Roel Schutgens

21 **Nienke Slutter**
over haar rol
als toegevoegd notaris

En verder:

Wall of Fame	2
Woord vooraf hoofdredacteur	4
Woord vooraf eindredacteur	5

Tijdens de studie

Interview met decaan Roel Schutgens	7
Juridische Bedrijvendag	
Nijmegen 2024	11
Effectief netwerken	12
Naomi's studiepad: een interview over nevenactiviteiten en balans	14
Legal Skills Week en het Juridisch Congres	17
De JFV Nijmegen zoekt een nieuw bestuur	18
Joost Middelkamp over zijn weg naar de advocatuur	20

Na de studie

Nienke Slutter over haar rol als toegevoegd notaris	23
Clemens Lokin over doceren en promoveren	26
Soft skills voor juristen	28
Van het randstedelijke westen naar het groene oosten	30
De-escaleren met Linda van Putten- van den Heuvel	34
Promoveren: hoe werkt dit nu echt?	37
Activiteitenoverzicht	40

COLOFON

Het Bulletinke Justitia is een
uitgave van de Juridische
Faculteitsvereniging Nijmegen

Hoofdredacteur:
Laurens Schut

**Eindredacteur
carrièrespecial:**
Jenthe Tromp

Eindredactie controle:
Fenna Hofsté
Jenthe Tromp
Lieve Aalbers
Niels Burghoorn
Tygo Loeffen

Redactie:
Celine van der Kolk
Douwe Kievit
Iris van Oijen
Melike Gülçür
Minthe van den Heuvel

**Contactgegevens van
de JFV Nijmegen**
Montessorilaan 10
6525 HR Nijmegen
Telefoon: 024-3612794
E-mail: info@jfvnijmegen.nl
Website: www.jfvnijmegen.nl

Oplage:
2.450

**Bestuur der JFV
Nijmegen:**
Laurens Schut
Voorzitter
Loek Smits
Secretaris
Niels Berning
Penningmeester
Marieke van Heukelum
*Bestuurslid externe
betrekkingen*
Raúl Brouwer
*Bestuurslid interne
betrekkingen*

Met dank aan:
Prof. Mr. Roel Schutgens
Naomi de Jong
Mr. Joost Middelkamp
Francis Geurts
Boris Martens
Jetse Wagelaar
Saba Lammers
Mr. Nienke Slutter
Prof. Mr. Charlotte Vrendenbarg
Mr. Clemens Lokin
Mr. Linda van Putten -
van den Heuvel

Mr. Winand Lazar
Mr. Moos Qobadian

Adverteerder:
Damsté Advocaten - Notarissen

Ontwerp en opmaak:
IDD www.idd.nu

WOORD VOORAF HOOFDREDACTEUR

Waarde lezer,

Voor u ligt de 41ste editie van de Carrière special van het Bulletin van Justitia open-
geslagen. De Amerikaanse essayist Ralph Waldo Emerson schreef in een van zijn
essays: *“The world is all gates, all opportunities, strings of tension waiting to be
struck.”* Door deze special te openen heeft u al een eerste kans gegrepen om uw
carrière meer richting te geven.

Als rechtenstudent(e) zijn er oneindig veel carrièrepaden die u kunt bewandelen.
Wat dit betreft, heeft u een uitstekende studierichting gekozen. Sommigen hebben
hun carrièrepad al uitgestippeld, terwijl anderen maar moeilijk hun weg kunnen
vinden in het labrynt van mogelijkheden.

In de Carrière special proberen wij u te ondersteunen in uw zoektocht en zullen wij
u helpen met het inzichtelijk maken en uiteenzetten van de mogelijke routes. Wij
laten u zien dat er veel meer is dan enkel de advocatuur en dat er voor ieder een
passend en logisch carrièrepad is. De keuze dient u natuurlijk zelf te maken. Echter,
wij hopen onze bijdrage te kunnen leveren aan het maken van een gefundeerde en
doordachte keuze.

Zo vindt u in deze Carrière special uiteenlopende interviews die verschillende per-
spectieven weergeven van ons boeiende vakgebied dat rechten heet. Zo kunt u le-
zen over mediation, advocatuur, promoveren, notariaat en het interview met de de-
caan van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid mag natuurlijk niet ontbreken. Kortom,
genoeg interessante loopbaanroutes die worden belicht in deze editie van de Car-
rière special. Naast deze interviews vindt u artikelen met handige tips ten behoeve
van de vervolgstappen in uw loopbaan. Hopelijk zult u hiervan de vruchten plukken.

Ook maak ik graag van de gelegenheid gebruik om alle sponsors, geïnterviewden
en uiteraard de eindredactie en alle redactieleden te bedanken voor hun bijdrage
aan deze editie. In het bijzonder wil ik de eindredacteur Jenthe Tromp bedanken
voor het uitstekende werk dat zij heeft geleverd bij het maken van deze special.

Namens de JFV Nijmegen wens ik u veel leesplezier en succes met uw oriëntatie.

Met hartelijke groet,

Laurens Schut
Hoofdredacteur Carrière special

WOORD VOORAF EINDREDACTEUR

Beste lezer,

Er komt een moment dat u begint na te denken over uw toekomst, over de tijd dat u gaat werken. Tijdens uw studententijd sluipt het besef van het werkleven vaak langzaam bij u binnen. Of wellicht bent u juist al zo lang als u zich kunt herinneren aan het nadenken over welk beroep u later zou willen uitoefenen. Hoe dan ook dient u uiteindelijk keuzes te maken, en idealiter leveren deze keuzes een interessant en bevredigend (werk)leven op. Het idee van het maken van zulke belangrijke keuzes kan overweldigend lijken, maar u kunt het ook zien als iets wat u inspireert. Er gaat immers een hele wereld voor u open!

In deze voortdurend evoluerende wereld is uw toekomstige carrière meer dan alleen een baan; het is een reis van groei en zelfontdekking. In de moderne werkplek zien we een groeiende diversiteit en een verschuiving in de verwachtingen van werkgevers. Uw persoonlijke waarden en interesses worden evenzeer gewaardeerd als uw professionele vaardigheden. Werkgevers zoeken naar mensen die niet alleen deskundig zijn in hun vakgebied, maar die ook ware passie tonen voor wat ze doen. Ik heb er alle vertrouwen in dat ook u in dit perfecte plaatje past. Het goede nieuws is dat er een schat aan verschillende mogelijkheden voor u ligt. U kunt uw eigen pad uitstippelen en uw carrière vormgeven op manieren die passen bij uw ambities en interesses. Dit is uw kans om te ontdekken wie u wilt zijn.

Als redactie en als medestudenten staan we aan uw zijde in deze overgangsfase naar het professionele leven. Dit blad is tot stand gekomen met de medewerking van potentiële werkgevers en toegewijde studenten die reeds aan de reis zijn begonnen; ik ben dan ook blij met het eindresultaat dat momenteel voor u ligt. We delen boeiende verhalen en inzichten van experts om u te inspireren bij het ontdekken van uw eigen passies en doelen. U kunt lering trekken uit de ervaringen van de geïnterviewden, of wellicht laat u zich inspireren om tijdens uw studie extra stappen te nemen. Bedenk dat dit slechts het topje van de ijsberg is; de wereld van carrièremogelijkheden is groter en gevarieerder dan u zich wellicht kunt voorstellen. Daarom is dit blad de perfecte wegwijzer voor iedereen die streeft naar een interessant en bevredigend werkleven. De mogelijkheden zijn eindeloos, en we kijken uit naar de reis die voor u ligt.

Dus stap uit uw comfortzone, pak kansen met beide handen aan en ik weet zeker dat u uiteindelijk de wereld in een doosje zult hebben!

Hartelijke groet,

Jenthe Tromp
Eindredacteur CarrièreSpecial

TIJDENS DE STUDIE

In dit katern

Interview met decaan Roel Schutgens

Effectief netwerken

Juridische Bedrijvendag Nijmegen 2024

Naomi's studiep pad: een interview over nevenactiviteiten en balans

De JFV Nijmegen zoekt een nieuw bestuur!

Joost Middelkamp over zijn weg naar advocatuur

Juridisch Congres en de Legal Skills Week

INTERVIEW MET DECAAN ROEL SCHUTGENS

Van doceren en besturen in het universitaire onderwijs tot het adviseren van de overheid; decaan prof. mr. Roel Schutgens beschouwt **iedere uitdaging als waardevol**. We blikken terug op zijn persoonlijke herinneringen aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid, bespreken zijn huidige rol als decaan en werpen een blik op het studeren van de toekomst.

AUTEURS: LAURENS SCHUT EN JENTHE TROMP

Dit jaar bestaat de Faculteit der Rechtsgeleerdheid precies 100 jaar en is er veel teruggeblikt op herinneringen van Nijmeegse alumni. Wij zijn benieuwd, wat is uw fijnste herinnering aan onze faculteit?

Mijn favoriete herinnering is toch het bijwonen van bepaalde hoorcolleges. Ik had een aantal fantastische hoorcollegedocenten, en als ik er dan één noem dan doe ik anderen natuurlijk tekort. Maar geweldig waren bijvoorbeeld de hoorcolleges Auteursrecht van mijn collega prof. mr. Quaedvlieg. Dat vond ik echt een hoogtepunt. En ook colleges van mijn overleden promotor prof. mr. Kortmann, bijvoorbeeld. Daar heb ik denk ik de beste herinneringen aan. Dat waren fantastische docenten die met heel veel enthousiasme en eloquentie over hun vak vertelden en die mij altijd heel erg wisten te inspireren. Zij lieten mij zien wat een mooi vak het recht is en dat je een hele denkwereld daarachter kunt ontdekken, en dat is denk ik mijn beste herinnering aan de faculteit.

Recentelijk heeft de JFV Nijmegen een cadeau geschonken aan de faculteit ter ere van haar 100-jarig bestaan, namelijk een miniatuurversie van het Grotiusgebouw. Hoe vond het faculteitsbestuur dit cadeau en is al bekend waar dit een plek zal krijgen binnen de faculteit?

Het faculteitsbestuur vond het een ongelooflijk leuk cadeau. Je kunt eigenlijk niets mooiers verzinnen dan dat de studenten kennelijk zo blij zijn met de faculteit, dat de faculteit zichzelf cadeau krijgt. Het is een erg mooi gemaakte maquette en wij hebben gemerkt dat heel veel mensen het fascinerend vinden om daarnaar

te kijken en het u-bevindt-zich-hier-punt te vinden dus het trekt ook heel veel aandacht. We gaan het zeker op een plek zetten waar het goed in het zicht staat.

Het 100 jaar bestaan van de faculteit is een bijzondere mijlpaal. Hoe kan de faculteit zich volgens u in de komende 100 jaar nog verbeteren?

Verbeteren kan altijd, maar mijn visie voor de komende honderd jaar is wel een ideaalbeeld. Ik zou precies evenveel studenten willen houden en niet meer, dat hoeft niet. Het zou mooi zijn als de studenten die hierheen komen bewust kiezen voor de rechtenstudie: dat ze weten waar ze aan beginnen en dat de studie bij hen past. Het is nu zo dat in het eerste jaar vrij veel studenten - dat is overigens al jaren zo - uitvallen, omdat ze kennelijk toch niet helemaal de goede keuze hebben gemaakt en dan houden we in het tweede jaar pas de gemotiveerde studenten over bij wie de studie echt past. Het zou mooi zijn als je een nog groter deel studenten hebt die echt een bewuste keuze weet te maken voor het eerste jaar. Wat ik zeker niet hoop is dat wij in de komende honderd jaar in een soort individualistische, digitale samenleving veranderen waarin iedereen via een beeldverbinding de studie volgt. Ik hoop dat het nog meer zo wordt dat studenten naar Nijmegen verhuizen en dat zij ouderwets deelnemen aan een fysiek onderwijs en studentenleven. Wat ik dan wel vind dat kan veranderen, is dat we op een goede manier digitale leervormen zouden moeten integreren in het leerproces van studenten, want daar maken wij nu wat weinig gebruik van. Je kunt allerlei prachtige digitale modules verzinnen waarmee studenten zelf aan de slag kunnen gaan met de stof en dat zou een heel mooie aanvulling kunnen en moeten

zijn op ons fysiek onderwijs. Dus ik hoop eigenlijk op beter en nog bewuster kiezende studenten, een ouderwets bloeiend studentenleven en meer ondersteuning van digitale leermiddelen zonder dat het fysieke onderwijs daaronder lijdt.

Momenteel bekleedt mr. dr. Vincent van Hoof de functie als vice-decaan onderwijs. Hoe verloopt de samenwerking met uw opvolger?

De faculteit had zich denk ik geen beter vice-decaan onderwijs kunnen wensen. Vincent is zeer betrokken bij het onderwijs en bij studenten, hij heeft ideeën en energie, praat met mensen, maar kan ook goed luisteren, merk ik. Hij is responsief, erkent de noden van mensen en houdt goed het belang van het goede onderwijs in de gaten. Hij is dus de ideale kandidaat voor deze rol.

Kunt u zich makkelijker verplaatsen in zijn positie dan in een ander faculteitsbestuurslid, aangezien u zelf ruim anderhalf jaar vice-decaan onderwijs bent geweest?

We werken in het bestuur natuurlijk altijd heel nauw samen: iedere woensdag hebben we een vergadering en alle lastige, moeilijke of interessante punten bespreken we samen. Dus de vice-decaan onderwijs heeft niet zo'n solistische rol als het misschien lijkt. Dat geldt overigens ook voor het decanaat. Ik ben natuurlijk ook goed afgestemd op het faculteitsbestuur omdat je niet in je eentje allemaal dingen wilt beslissen, je wilt overleg en argumenten uitwisselen. Dus ja, ik kan me denk ik goed in Vincent verplaatsen, maar dat is natuurlijk ook omdat ik precies weet waar hij mee bezig is, en

andersom. Of ik dit beter in hem kan dan in een ander faculteitsbestuurslid, dat weet ik niet.

In de vorige edities benadrukte u dat het voor studenten belangrijk is om fysiek naar de faculteit te komen, zowel voor studiedoeleinden als voor het ontwikkelen van een sociaal leven in Nijmegen. Heeft u tips voor studenten die het spannend vinden om connecties te maken met medestudenten of om fysiek naar de faculteit te komen?

Ik kan daar alleen maar adviezen over geven die je moeder je ook zou geven: natuurlijk is het eng als je in een nieuwe sociale omgeving terecht komt waar je niemand kent. De enige manier om dat te verminderen is om je daar niet door te laten leiden en toch te komen, en je te realiseren, iedere keer dat je wél gaat, dat je toch weer iemand leert kennen en de drempel voor jezelf verlaagt. Voor eerstejaars zou ik dus ook zeggen: realiseer je dat je in je eerste jaar vriendschappen maakt en veel kennissen opdoet, dat is een kans om erin te investeren en dat vinden wij heel belangrijk. Daarom hebben wij ook in coronatijd een jaar of drie geleden het tutoraat ingevoerd. We hoopten dat het de student zou helpen - en dat doet het ook - om sociaal te integreren op de faculteit. We hebben dat ook niet afgeschaft nadat corona is weggegaan omdat we dat écht belangrijk vinden. Daarmee proberen we dus studenten met elkaar in contact te brengen en we hopen de drempel wat te verlagen doordat de tutor hen kan helpen met dat specifieke aspect van het studentenleven. Je moet het uiteindelijk zelf doen maar wij helpen je wel, of je die uitnodiging aanneemt is aan jezelf.

"WAT IK ZEKER NIET HOOP IS DAT WIJ IN DE KOMENDE HONDERD JAAR IN EEN SOORT INDIVIDUALISTISCHE, DIGITALE SAMENLEVING VERANDEREN"

"JE MAG PROBEREN OM VANUIT JE EIGEN KENNIS EN ERVARING **OP EEN POSITIEVE MANIER BIJ TE DRAGEN** AAN EEN ORGANISATIE WAAR JE LEIDING AAN GEEFT: DAT IS HEEL LEERZAAM"

Als faculteitsbestuur heeft u veel contact met de Facultaire Studentenraad (FSR), die zich inzet voor de belangen van studenten binnen de faculteit. Hoe belangrijk vindt u een goede samenwerking tussen het faculteitsbestuur en de FSR?

Dat is cruciaal. Naarmate je langer afgestudeerd bent - en iedere dag is dat een dag langer geleden - wordt het minder vanzelfsprekend dat je precies in de gaten hebt wat studenten bezighoudt en wat hun problemen, zorgen of wensen zijn. Daar komt nog bij dat de huidige generatie echt een nieuwe generatie studenten is die met andere dingen bezig is dan wij 25 jaar geleden, en dat voel ik nu pas écht voor het eerst. Maar uiteindelijk doen wij het onderwijs wel voor de studenten dus het moet ook aansluiten bij hun noden, wensen en zorgen. Daar wil je als faculteitsbestuur graag veel input en we hebben daar eigenlijk twee belangrijke kanalen voor: de eerste is de student-assessor in het faculteitsbestuur en de tweede is de FSR. Over het algemeen functioneren die twee goed in Nijmegen, dus we krijgen veel zinvolle informatie. Dat wil niet zeggen dat we ze altijd hun zin kunnen geven, want we moeten het belang van het onderwijs ook wel afwegen tegen een aantal andere belangen zoals het belang van goed onderzoek en bepaalde personeelsbelangen. Maar de input is heel erg belangrijk. Wij willen heel graag horen wat studenten bezighoudt en dit is een belangrijk kanaal om dat soort informatie binnen te krijgen. Overigens is de opleidingscommissie (OC) ook een derde belangrijk forum waarlangs wij dit soort informatie krijgen.

Welke eigenschappen dient een lid van de FSR volgens u te hebben om een goede bijdrage te kunnen leveren?

Vooral betrokkenheid bij de faculteit en medestudenten. Ook een groot netwerk onder studenten is belangrijk, en ook vooral een divers netwerk. Contact met topstudenten maar ook gemiddelde studenten, studenten die nog thuis wonen en internationale studenten, sportende studenten en stereotype *nerdy* studenten. Kortom: allerhande soorten studenten. Uit dit brede netwerk kun je heel veel informatie en ideeën ophalen en van daaruit moet je ook een beetje evenwichtig kunnen reageren op plannen van het faculteitsbestuur. En ook niet bang zijn om kritiek te leveren en om soms te horen te krijgen dat die kritiek welkom is maar niet wordt overgenomen. We zoeken mensen die stevig in hun schoenen staan. De FSR is natuurlijk ingehuurd om een beetje tegengas te geven dus dat is dan ook je taak.

Toen u net begon als decaan gaf u aan dat u uw onderzoek op een lager pitje ging zetten, maar er niet volledig mee ging stoppen. Als wetenschapper is het namelijk, volgens u, heel belangrijk om te blijven schrijven omdat dit stimulerend werkt voor je gedachten. Hoe gaat het hier nu mee?

Dat lukt wel, maar het kan niet meer in de hoeveelheid die het vroeger had. Ik schrijf wel nog steeds af en toe en dan blijf ik dat heel erg leuk en stimulerend vinden. Er zijn zoveel dossiers die lopen op de faculteit - en ook op de universiteit, want je bent als decaan ook best betrokken bij allerlei dingen die op de universiteit gebeuren - en dat kost zoveel aandacht en energie, dus je kunt dat niet meer doen op de manier waarop ik het deed. Over een paar jaar ben ik ook weer decaan af, dat vind ik dan weer heel jammer maar tegelijkertijd kijk ik ernaar uit, omdat ik dan weer op grotere schaal onderzoek kan doen.

U heeft wel een aantal nevenactiviteiten moeten laten vallen. U gaf aan dit zwaar te vinden, maar dat het nodig was omdat er simpelweg niet genoeg uren zitten in een werkweek. Bent u tevreden met uw keuzes?

Ja, nog steeds zeer. Het is inderdaad best wel zwaar, maar ik moet daaraan toevoegen dat het wel aan te raden is om ergens gedurende je loopbaan een tijdje bestuurlijke verantwoordelijkheid te nemen. Dat is soms zwaar, maar het is ook heel erg leerzaam. Het is ook wel leuk, omdat je in een positie komt waar je mag proberen om vanuit je eigen kennis en ervaring op een positieve manier bij te dragen aan een organisatie waar je leiding aan geeft. Dat is heel leerzaam: het lukt niet altijd, maar soms lukt het wél en dan is dat heel mooi.

Sinds mei dit jaar bent u lid van het Adviescollege van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, waarom wilde u deze activiteit aan uw takenlijst toevoegen?

Omdat dat te interessant was om nee tegen te zeggen. En bovendien, je moet een beetje met je vak bezig blijven en ik heb altijd een bijzondere belangstelling gehad - en heb ik nog steeds - voor het staatsrecht en de Grondwet, en dit zit precies op dat gebied. Dit is dus een manier om met het vak bezig te blijven en af en toe iets anders te doen dan het besturen van de faculteit.

"ALS JE DINGEN UIT DE WEG BLIJFT GAAN DIE JE SPANNEND VINDT, **DAN LEER JE NIETS**"

Een nevenactiviteit die u nooit heeft laten schieten, is het geven van de colleges Inleiding tot de Rechtswetenschap. Waarom heeft u ervoor gekozen les te blijven geven?

Vooral van het geven van de colleges Inleiding krijg ik energie. Ik vind het leuk om dat te doen en dat wil ik echt niet missen. Daar komt bij, als je hoogleraar Inleiding bent, zoals ik, dan is je belangrijkste taak ook het inleiden dus daar moet je natuurlijk nooit mee ophouden. Ik heb andere colleges overigens wel laten schieten, dat werd me anders te veel.

De overgang van middelbare school of hbo naar de enorme collegezaal op de universiteit is een groot verschil. Hoe zorgt u ervoor dat kersverse studenten niet bang zijn om deel te nemen aan uw colleges?

Dat je dingen spannend vindt, is eigen aan het leven. Ik kan je daar nogmaals alleen over zeggen dat je pas iets leert zodra je dingen opzoekt die je spannend vindt. Dat is ook een van de redenen voor mij om decaan te worden: hoogleraar Inleiding zijn, durf ik te zeggen, dat kan ik inmiddels wel. Daarom is iets nieuws beginnen ook leuk en leerzaam en dat geldt ook voor studenten: naar colleges gaan is misschien een beetje spannend, maar als je dingen uit de weg blijft gaan die je spannend vindt, dan leer je niets. Als je ze juist opzoekt, dan breid je je kennis uit. Dus dat studenten iets spannend vinden vind ik niet zo erg, sterker nog, ik hoop dat dit studenten uitnodigt om zich te ontwikkelen. Wat ik probeer in mijn colleges is om het een klein beetje interactief te maken: ik probeer altijd studenten het woord te geven en dat doe ik niet voor niks. Dat geeft meer levendigheid en dat zet studenten ook aan het denken. Ik denk wel dat ik me ervan bewust ben dat dit voor studenten spannend kan zijn, dus wat ik probeer te doen is dat ik bijna altijd zeg 'als u het antwoord niet weet, dan zegt u pas, dat is niet erg', of als iemand een antwoord geeft dat niet klopt dan ga ik daar niet heel negatief op reageren. Ik probeer een sfeer te creëren waarin studenten voelen dat het gewaardeerd wordt wanneer zij iets zeggen en dat het geen schande is als zij zich vergissen. Ik hoop dan ook dat dat lukt.

Uw masteronderwijs is gericht op de onrechtmatige overheidsdaad. Haalt u meer plezier uit het doceren aan eerstejaars studenten of masterstudenten?

Dat zijn twee genoegens die nogal verschillend zijn. Ik heb het meeste plezier in de colleges Inleiding, omdat je daar wat meer creativiteit in kwijt kunt doordat het gaat om de *fundamentals* van het recht. Je kunt hier alle idiote voorbeelden verzinnen en boven-

dien kun je eerstejaars nog heel erg verbazen of zelfs iets vertellen waar ze verontwaardigd van worden, dat is altijd leuk. Dat is bij de mastercolleges veel minder: die studenten weten het allemaal wel en ze zitten veel braver op te schrijven wat je zegt. Wat ik daar dan weer leuk aan vind, is dat het heel erg de diepte ingaat. Het overheidsaansprakelijkheidsrecht is heel complex en dat vind ik vakinhoudelijk veel leuker. Bij een college Inleiding moet ik bedenken welke voorbeelden ik ga gebruiken en hoe ik dat op een zo duidelijk mogelijke wijze ga vertellen, maar dat is inhoudelijk niet complex voor mij. Het gaat meer om hoe ik het vertel en waar ik een grap vertel, die soms mislukt. Bij Inleiding zit de voorbereidingstijd dus vooral in de didactiek en bij de mastercolleges zit het echt bij de inhoud van het recht, en dat is ook leuk. Eigenlijk zou ik ze dus allebei niet willen missen.

Heeft u als hoofd van onze faculteit tips voor studenten die een carrière in de academische wereld ambiëren?

Braaf studeren en zorgen dat je een beetje goede cijfers haalt, maar je ook vooral oriënteren op de vraag: vind ik schrijven leuk? Vind ik het leuk om mezelf vast te bijten in een bepaald juridisch probleem, om daar alles over te lezen en daar dan zelf iets over te melden? Vind je de bachelorscriptie schrijven leuk, vind je de masterscriptie uitdagend, vind je essays schrijven de moeite waard? En zie je het ook als een kans om je schrijfvaardigheid te ontwikkelen? Want dat is het natuurlijk. Als dat zo is, dan moet je zeker in de wetenschap gaan werken.

Verder zou ik zeggen als je jurist bent of wordt: er is bijna geen mooiere kans om iets zinvol bij te dragen aan de maatschappij. Het is een prachtige studie. Er is van alles wat je kunt doen en als je een goede jurist bent, kun je bij allerlei organisaties iets zinvol bijdragen dus dat is geweldig. En waar ik studenten toe zou willen uitnodigen is om niet te snel te focussen op de advocatuur, want er zijn allerlei plekken - het OM, de overheid, bedrijven, maatschappelijke organisaties - waar je goed en zinvol kunt bijdragen als jurist met de skills die je hier leert. Ik zou zeggen: wees je er bewust van hoe bevoorrecht je bent als je rechten mag studeren en kijk goed om je heen, neem je voor om iets zinvol te gaan bijdragen als jurist. Als je je dat voorneemt, dan zal dat ook lukken en dat is iets heel moois.

JURIDISCHE BEDRIJVENDAG NIJMEGEN 2024

Op 1 november 2024 is het weer zover: de Juridische Bedrijvendag Nijmegen. De vijftiende editie van het grootste recruitment evenement buiten de Randstad zal wederom plaatsvinden in het Van der Valk Hotel Nijmegen-Lent. Dit evenement is **nuttig voor studenten die zowel in een vroeg stadium zitten van de studie, als studenten die in de afrondende fase zitten**. U kunt uzelf namelijk op een laagdrempelige manier oriënteren op de arbeidsmarkt en daarnaast is er ruimte om een stage of baan binnen te halen. Op deze dag kan iedereen op zijn eigen manier een brug slaan naar zijn of haar toekomst.

AUTEUR: FRANCIS GEURTS

Gedurende de dag is er voldoende gelegenheid voor de student om kennis te maken met de verschillende juridische werkgevers. De dag vangt aan met de plenaire sessie waarin verschillende kantoren zich presenteren aan de studenten. Hierbij zullen verschillende bedrijven met elkaar de discussie aangaan aan de hand van relevante stellingen. Vervolgens vinden drie workshoprondes plaats. Tijdens deze workshops kunnen de studenten op een interactieve manier het desbetreffende kantoor leren kennen en hun vragen stellen. Na het volgen van de plenaire sessie en de workshops heeft de student een goed beeld kunnen creëren

van welk bedrijf hij of zij interessant vindt. Gedurende de banenmarkt kunnen de studenten elk kantoor of bedrijf benaderen waarin ze geïnteresseerd zijn en kunnen ze een praatje maken. Er zal een breed aanbod aan kantoren en bedrijven aanwezig zijn. Zowel de grote kantoren, als ook de minder voor de handliggende potentiële werkgevers. Denk hierbij aan grote internationale advocatenkantoren, middelgrote kantoren, kleine of grote bedrijven met een juridische afdeling en nog veel meer. Het maakt niet uit welke juridische bachelor of master u volgt, ieders behoefte wordt vervuld door het brede aanbod. Voor een ge-

selecteerd groepje studenten is er ook nog de mogelijkheid om tijdens de *coffeebreak* en het recruitmentdiner in gesprek te gaan met een van de bedrijven. Bedrijven zullen hiervoor aan de hand van CV's studenten selecteren om bij hen aan tafel te schuiven onder het genot van koffie en eventueel later op de avond met een uitgebreid diner. U zult bij het voor-, hoofd- en nagerecht bij een ander bedrijf aanschuiven. Zo kunt u met meerdere bedrijven op een persoonlijke manier het gesprek aangaan. Dit is voor studenten de uitgelezen kans om hun toekomstige werkgever te vinden en hun netwerk uit te breiden.

Wilt u een brug slaan naar uw toekomst? Meld u dan aan voor de Juridische Bedrijvendag Nijmegen op 1 november 2024. Voor meer informatie omtrent aanmelden en dergelijke kunt u ons volgen op onze sociale mediakanalen.

Website: www.juridischebedrijvendag.nl
LinkedIn: Juridische Bedrijvendag Nijmegen
Instagram: @juridischebedrijvendagnijmegen

EFFECTIEF NETWERKEN

De kracht van netwerken is van onschatbare waarde in de evoluerende wereld van het recht. Het aangaan van zinvolle connecties houdt in dat duurzame relaties worden opgebouwd. Die relaties kunt u gebruiken voor nieuwe kennis en persoonlijke groei. **Effectief netwerken is de sleutel tot succes**, zowel voor beginnende als voor ervaren juristen. In dit artikel leest u handige tips om uw netwerkvaardigheden op te krikken, zodat deze kunnen worden ingezet bij de bouw van een succesvolle carrière.

AUTEUR: IRIS VAN OIJEN

Waarom is netwerken van belang?

Netwerken opent de deur naar nieuwe kansen en mogelijkheden door het leggen en onderhouden van duurzame relaties met professionals.¹ Duurzame relaties kunnen van belang zijn bij het realiseren van doelen in uw carrière, maar ook in uw privéleven. Vaak worden bijvoorbeeld vacatures of projecten gedeeld binnen het eigen netwerk voordat ze naar buiten worden gebracht.² Opgemerkt worden en zichtbaar zijn is daarom van groot belang bij de opbouw en ontwikkeling van zowel uw carrière als uw persoonlijke groei. Netwerken zorgt tevens voor een bredere kijk op het leven, doordat u verschillende

mensen met verschillende achtergronden leert kennen. Een divers netwerk draagt bij aan uw zelfontwikkeling, waardoor u beter in staat zult zijn om bepaalde zaken te relativeren.³

Het gaat hierbij om collega's en/of vrienden met wie u kennis en ervaringen kunt uitwisselen waardoor u op de hoogte blijft van recente ontwikkelingen in uw vakgebied. Dit is essentieel voor uw ontwikkeling, professionaliteit en effectiviteit.⁴ Door met anderen in discussie te gaan en te sparren over een bepaald onderwerp, vergroot u uw kennis en doet u misschien wel waardevolle inzichten of nieuwe ideeën op. Zo kunt u er voordeel uit halen, maar u kunt andersom

ook een ander helpen met zijn of haar doelen.⁵ Dat vergroot de bereidheid van die ander om u in de toekomst te helpen en dit zorgt voor een nuttige reputatie.

Daarnaast heeft u in een goed netwerk de mogelijkheid om gratis advies in te winnen. Als u wilt sparren over een bepaald vraagstuk of als u zoekt naar waardevolle suggesties of richtlijnen, kan uw netwerk een waardevolle bron van informatie en ondersteuning zijn. "Quid pro quo": als u uw relaties van een waardevol advies kunt voorzien, zullen anderen ook bereid zijn u te helpen als u hulp zoekt doordat u vertrouwen bij hen hebt opgebouwd.

"EEN DIVERS NETWERK DRAAGT BIJ AAN UW ZELFONTWIKKELING"

"U KOMT STERKER IN UW SCHOENEN TE STAAN, BREIDT UW VAARDIGHEDEN UIT EN BOUWT UW NETWERK VERDER OP"

Netwerken tijdens studietijd

Tijdens uw studietijd leert u, buiten de academische vaardigheden, waardevolle vriendschappen op te bouwen en te onderhouden.⁶ U maakt herinneringen voor de rest van uw leven en krijgt daarbij de kans om uw netwerk uit te breiden. Een lidmaatschap bij een studie- of studentenvereniging kan u daarbij een handje helpen.

Een studie- of studentenvereniging biedt de mogelijkheid om vriendschappen te vormen met mensen die dezelfde interesses delen. U neemt deel aan verschillende (in)formele evenementen en activiteiten. Op die manier kunt u zichzelf verder ontwikkelen door bijvoorbeeld leiderschapstaken of organisatorische taken op te nemen.⁷ U leert op een vroege leeftijd te communiceren met diverse partijen en leert daarbij veel nieuwe mensen in het vakgebied kennen. Dit kunnen mensen zijn uit uw eigen studiejaar, maar ook oud-studenten die al een langere tijd in het vakgebied werkzaam zijn.⁸ Dit kan van enorme meerwaarde zijn bij bijvoorbeeld de zoektocht naar een stageplek of een functie nadat u bent afgestudeerd.

Het is daarom zeer leerzaam én leuk om uzelf verder te ontwikkelen door deel te nemen aan verschillende studiegerelateerde activiteiten, zoals lid worden van een commissie binnen uw studievereniging, naar lezingen of conferenties gaan of studeren in het

buitenland. U komt sterker in uw schoenen te staan, breidt uw vaardigheden uit en bouwt uw netwerk verder op.

Sociale media

Buiten fysiek netwerken wordt tegenwoordig veelvuldig gebruikgemaakt van online netwerken. Online netwerken kan via LinkedIn, waar u connecties kunt maken met mensen die in de juridische sector werken en waar u eventueel een samenwerking mee wilt aangaan.⁹ Zowel professionals als studenten maken gebruik van LinkedIn en komen via dit platform samen. Door uzelf te presenteren met een compleet profiel en actief te zijn op het account (reageren op en posten van content) kunt u contact leggen met professionals.¹⁰ Wellicht dat u op die manier bijvoorbeeld een mooie stageplek weet te bemachtigen. Bedrijven zijn immers steeds actiever op sociale media.¹¹

Conclusie

Effectief en consistent netwerken biedt een hoop voordelen. Zo biedt een goed netwerk interessante en misschien zelfs meer carrièrekansen en -mogelijkheden en kunt u met een goed netwerk rekenen op hulp van anderen indien u advies of ondersteuning nodig hebt. Bovendien kunt u nieuwe (waardevolle) inzichten en ideeën krijgen én loopt u wellicht voor op de nieuwe ontwikkelingen in de juridische sector.

Kortom: het benutten van kansen tijdens uw studie en het gebruik van social media kunnen u helpen met het opbouwen en onderhouden van professionele relaties. Zo vergroot u uw mogelijkheden, zoals een kans op een stageplek of een baan, en leert u te communiceren met diverse partijen.

1 'Effectief netwerken: 6 manieren', www.ikgastarten.nl.

2 'Waarom is netwerken zo belangrijk?', www.wetalent.nl.

3 'Waarom is netwerken zo belangrijk?', www.wetalent.nl.

4 'Waarom is netwerken zo belangrijk?', www.wetalent.nl.

5 'Netwerken', www.maakjouwimpact.nl.

6 'Vriendschap, netwerken en herinneringen maken tijdens je studententijd', www.denhaagstudentenstad.nl.

7 'Vriendschap, netwerken en herinneringen maken tijdens je studententijd', www.denhaagstudentenstad.nl.

8 'Hoe je het beste kunt netwerken als student', www.studentenvacature.nl.

9 'Netwerken', www.maakjouwimpact.nl.

10 'Hoe je het beste kunt netwerken als student', www.studentenvacature.nl.

11 'Gebruik professionele sociale netwerken stijgt', www.cbs.nl.

NAOMI'S STUDIEPAD: EEN INTERVIEW OVER NEVENACTIVITEITEN EN BALANS

Hoe haal je nu écht het beste uit je studententijd? Wat moet je doen met alle extra tijd naast je werkgroepen en colleges?

Masterstudente Naomi de Jong (24) neemt ons mee in haar deelname aan een Summer School, hoe een bestuursjaar eruitziet en hoe zij het heeft ervaren om student-stagiaire te zijn.

AUTEUR: MINTHE VAN DEN HEUVEL

Waarom heeft u voor de studie Rechtsgeleerdheid gekozen?

Op de basisschool zag ik een item over Inez Weski in het Jeugdjournaal; dat vond ik zo'n imposante vrouw. Het beroep van advocaat fascineerde me, vooral het idee dat iemand opkomt voor de rechten van een ander. In het bijzonder vond ik het fascinerend dat in eerste instantie altijd van iemand zijn onschuld wordt uitgegaan, ook wanneer hij misschien wel schuldig is. De wens om advocaat te worden heb ik eigenlijk mijn hele middelbare schooltijd gehad, maar in mijn laatste jaar begon ik daaraan te twijfelen. Na het volgen van een vooropleiding dans, twijfels over de Dansacademie en een bezoek aan de open dag van de Radboud Universiteit, heb ik toch besloten om rechten te gaan studeren. Daarna ben ik eigenlijk vrij snel het studentenleven ingerold.

Waarom heeft u toentertijd gekozen om in Nijmegen te gaan studeren?

Twee goede vrienden van mij studeerden al rechten in Nijmegen en waren hier erg positief over. Ik was zelf nog aan het twifelen tussen Leiden en Nijmegen. Omdat ik zelf uit Twente kom, was Nijmegen naar mijn mening de beste keuze: dichterbij huis en de universiteit staat erg goed aangeschreven. Daarnaast hoorde ik goede dingen over het studentenleven in Nijmegen.

U heeft heel veel dingen naast uw studie gedaan. Zo heeft u onder andere deelgenomen aan de 'Netherlands-Asia Honours Summer School'. Kunt u vertellen wat dit precies inhoudt en hoe u hierbij terecht bent gekomen?

Het is een landelijk onderzoeksprogramma voor excellente bachelorstudenten, niet specifiek van de studie Rechtsgeleerdheid. Ik heb samen met 70 andere deelnemers van verschillende studies deelgenomen, variërend van Werktuigbouwkunde tot Politicologie. Je moet een bepaalde affiniteit hebben met Azië, in het bijzonder met China. De focus van het programma is inmiddels uitgebreid van China naar Zuidoost-Azië. Het is niet vereist dat je er vandaan komt of dat je er veel over weet, maar wel dat je een bepaalde interesse hebt in dat werelddeel.

Ik ben in aanraking gekomen met het programma door een flyer die in het Grotiusgebouw hing. Het leek me echt iets voor mij, maar ik twijfelde ontzettend om te solliciteren door de strenge aanmeldcriteria waar ik niet helemaal aan voldeed. Gelukkig bleek dit uiteindelijk geen probleem te zijn.

Wat had u van het programma verwacht? En kwam deze verwachting overeen met de ervaring die u uiteindelijk heeft opgedaan?

De aanmelding was best wel pittig. Ik moest twee essays schrijven en mijn cijferlijst, cv en een videopitch aanleveren. Daarnaast is het natuurlijk heel gaaf dat je op reis gaat naar verre landen. Wij zijn drie weken

"UITEINDELIJK HEB IK **VEEL MEER GELEERD EN GEZIEN** DAN IK VAN TEVOREN HAD VERWACHT"

naar Singapore en Maleisië geweest en uiteindelijk heb ik veel meer geleerd en gezien dan ik van tevoren had verwacht. Je doet bijvoorbeeld een consultancyproject bij een van de partners die zich heeft aangesloten bij het programma. Verder heb ik in opdracht van ABN Amro Clearing Bank onderzoek gedaan naar de beleggingsgewoontes van de particuliere belegger in ASEAN. Kort samengevat komt een partner met een bepaald probleem en dan is het jouw taak om in overleg met de partner af te stemmen wat de insteek wordt van het project. Hiervoor krijg je trainingen van onder andere McKinsey over hoe je een probleem aanvliegt.

Welke voordelen denkt u dat u in de toekomst uit deze ervaring zult halen?

Ik heb onder andere geleerd om samen te werken met mensen van allerlei verschillende achtergronden. Ik merkte, nadat ik al zes jaar op de Rechtenfaculteit rondliep, dat ik in een rechtenbubbel zat. Mensen met een andere achtergrond kijken heel anders naar een probleem, dus vanuit een andere wetenschappelijke hoek. Ik heb ook geleerd dat geopolitieke situaties heel ingewikkeld zijn, dus de reden waarom bepaalde landen bepaalde keuzes maken. Wij hebben bijvoorbeeld erg ingezoomd op het conflict dat nu bestaat tussen Taiwan en China. Doordat er een lange geschiedenis aan vooraf gaat, is het lastig om daar een standpunt over in te nemen. Dingen kunnen van de buitenkant heel logisch en duidelijk lijken, maar dan blijkt dat toch niet zo eenvoudig te liggen. Tenslotte heb ik geleerd dat ik wel echt een 'rechtenpersoon' ben. Ik wil graag advocaat worden, en dat is door deze ervaring des te meer bevestigd. Voor mijn deelname twijfelde ik of ik wel echt advocaat wilde worden. Heb ik me niet blindgestaard? Door ook het consultancy-wereldje te

zien en in aanraking te zijn gekomen met het politieke gedeelte over beleid en internationale betrekkingen, ben ik tot de conclusie gekomen dat het recht bij uitstek voor mij de juiste keuze is geweest.

Zou u anderen aanraden om deel te nemen aan dergelijke programma's?

Ik zou het iedereen van harte aanraden. Zeker wanneer je twijfelt of de carrièrepaden waar je tijdens de studie veel mee in aanraking komt ook echt iets voor je is, zou ik het aanraden. Ook omdat je in aanraking komt met verschillende slimme, jonge mensen die je normaal gesproken waarschijnlijk niet tegen het lijf zou lopen. Daarnaast krijg je er een fantastische ervaring voor terug, met ook echt een waanzinnige reis naar Azië!

Ook bent u sinds januari 2023 voorzitter van de Stichting Rechtshulp JSG Nijmegen. Wat is dit voor stichting? En waarom heeft u gekozen voor het voorzitterschap?

De stichting is een rechtswinkel die juridisch advies geeft aan gedetineerden. Je hebt niet zozeer met strafrecht te maken, maar meer met het penitentiaire recht en met andere vragen daaromheen. Ik was al enige tijd betrokken bij de stichting; ik draaide spreekuren als spreekuurhouder. Op een gegeven moment kwam de rol van voorzitter vrij en werd ik daarvoor gevraagd. Ik draag de stichting een warm hart toe en wilde organisatorisch van meer betekenis zijn. Vandaar dat ik ja heb gezegd.

Hoe ziet uw rol als voorzitter eruit? En wat heeft u daarvan geleerd?

Wij zijn niet zo'n grote rechtswinkel, dus het is niet te vergelijken met bijvoorbeeld een bestuursjaar bij de JFV Nijmegen, waar

je elke dag activiteiten hebt. Ons bestuur bestaat uit drie mensen: de voorzitter, de secretaris en de penningmeester. Mijn verantwoordelijkheid is het contact onderhouden met de Penitentiaire Inrichting en andere externe organisaties. Ook leid ik de vergaderingen, kijk ik adviezen na en houd ik mij bezig met het reilen en zeilen van de rechtswinkel. Daarnaast krijgen wij subsidie om onze activiteiten te kunnen uitvoeren. Ook zijn we bezig met een samenwerking met andere JSG's, uit bijvoorbeeld de Achterhoek, Amsterdam, Groningen en Utrecht. Die contacten dien ik ook te onderhouden. Tijdens het uitoefenen van een bestuursfunctie leer je dus hoe je de stichting goed representeert en hoe je een vergadering leidt, maar ook wat allemaal bij een stichting komt kijken.

Hoe heeft u de balans gevonden tussen academische verplichtingen en extracurriculaire activiteiten gedurende uw studie?

Het is te combineren, maar ik moet bekennen dat ik ook niet per se een voorbeeldstudent ben, in de zin dat ik elk college bijwoon. Ik heb daardoor in de laatste jaren voornamelijk ook moeten leren om te studeren. Dit houdt in dat ik lange dagen in de bieb maak en een routine heb ontwikkeld waarin ik met de stof bezig ben. Daarnaast heb ik een hele volle agenda. Dat komt doordat ik het leuk vind om allerlei dingen naast elkaar te doen, maar ook graag een sociaal leven wil behouden. Ik heb vaak lange dagen en daarbij staat de studie niet altijd op één.

U heeft een kantoorbrede stage gelopen bij Stellicher Advocaten, waarom heeft u voor dit kantoor gekozen?

Doordat ik heb meegedaan aan de Masterclass Burgerlijk Recht, waar al een selectie van kantoren werd gemaakt, werd mijn keuze qua kantoren al ietwat ingeperkt. Stellicher sprak me in die selectie aan, omdat het voornamelijk zag op ondernemingsrecht en het leek mij een kantoor met een eigen karakter en sterke persoonlijkheden. Daarnaast hebben ze best een grote curatorenpraktijk. Het faillissementsrecht leek mij erg interessant,

maar omdat ik het vak insolventierecht niet kon volgen, leek het mij leuk om via de stage meer van deze praktijk te zien.

Op welke manier is deze stage een aanvulling op de rechtenstudie? En heeft de stage geholpen met het kiezen van uw toekomstige carrière?

Door een stage krijg je een kijkje in de praktijkwereld die bij je studie past. Het is dus een goede test, in ieder geval voor mij, of ik wel echt advocaat wil worden en hoe dat er in de praktijk uitziet. Ook wilde ik er graag achter komen welk rechtsgebied mij aansprak. Het verschilt natuurlijk ook nog heel erg per kantoor hoe het werkelijk is om advocaat te zijn, maar door een stage krijg je wel een beter beeld. Na het honoursprogramma wist ik wel, zoals eerder gezegd, dat het recht echt iets voor mij was. Of dan specifiek de advocatuur mijn toekomst zou worden, wist ik niet zeker. Voor mij heeft de stage ervoor gezorgd dat ik nog enthousiaster ben geworden over het worden van advocaat. Ik ben zelf voornemens om aan het einde van mijn master nog een keer stage te lopen en dan zou ik graag bij een wat groter kantoor, met een grotere internationale praktijk willen werken.

U bent dit jaar begonnen met de master Burgerlijk Recht. Waarom heeft u de keuze voor deze master gemaakt? En hoe heeft u de overgang van bachelor naar master ervaren?

Ik wist eigenlijk nog totaal niet welke kant ik op wilde en daarom heb ik de master Burgerlijk Recht gekozen. Deze master heeft maar twee verplichte vakken en kan voor de rest vrij ingevuld worden. Hierdoor heb ik de ruimte om van veel verschillende dingen iets te zien en te leren. Nu heb ik

“DOOR EEN STAGE KRIJG JE EEN KIJKJE IN DE PRAKTIJKWERELD DIE BIJ JE STUDIE PAST”

natuurlijk stage gelopen, dus een enorme overgang in onderwijs heb ik nog niet meegemaakt. Tijdens de master ga je specifiek in op een vakgebied, dus dat vind ik wel heel leuk. Dieper op de inhoud ingaan spreekt mij namelijk erg aan, maar ik moet nog wel kijken hoe de tentamens mij zullen vergaan.

Welk advies zou u geven aan studenten die overwegen om de master Burgerlijk Recht te gaan volgen?

Als je twijfelt over je masterkeuze, kan je natuurlijk altijd een keer met een docent of medestudent van de universiteit praten die wat meer kan uitleggen over hoe de master is ingestoken. Als je het wel weet, zou ik niet te breed kiezen omdat je dan dingen tegen zal komen die je helemaal niet leuk vindt. Het is belangrijk om een beetje speling en ruimte te houden, maar je mag best wel afgaan op je voorlopige oordeel over dat wat je echt interesseert.

Heeft u nog een boodschap aan de studenten?

Ik zou vooral tegen studenten willen zeggen dat het helemaal niet gek is dat je niet precies weet wat je wilt. Dat kan voor veel onrust zorgen, maar het biedt ook veel kansen om heel veel dingen te proberen. Dat klinkt heel cliché en dat wordt eigenlijk altijd tegen je gezegd. Je wordt doodgegooid met 'de studententijd is de beste tijd van je leven', terwijl ik denk dat er, onder het huidige leenstelsel, daar wel veel compenserende maatregelen in zijn geweest. Toch denk ik dat je tegelijkertijd wel de ruimte hebt om veel dingen te proberen en te doen. Het is dus niet erg om met die onzekerheid te zitten, maar laat het je niet zodanig beïnvloeden dat je niks meer durft, je bent namelijk tot heel veel in staat!

LEGAL SKILLS WEEK

Ook dit jaar organiseert de JFV Nijmegen de Legal Skills Week; een week waarin de ontwikkeling van soft skills centraal staat. Denk hierbij aan het verbeteren van uw communicatievaardigheden, het schrijven van een overtuigende motivatiebrief of het versterken van uw onderhandelingsvaardigheden - stuk voor stuk essentieel voor een succesvolle carrière.

AUTEURS: DOUWE KIEVIT EN SABA LAMMERS

Traditiegetrouw wordt de week feestelijk geopend in het Grotiusgebouw, in samenwerking met onze hoofdsponsor Damsté advocaten - notarissen. Gedurende de week vinden er tijdens de lunchpauzes verschillende lezingen en trainingen plaats, verzorgd door onze partners. Ook staat er dit jaar weer een carrièremiddag op het programma, waar u de kans krijgt in gesprek te gaan met diverse kantoren en bedrijven. Uiteraard mag het etiquettediner met onze hoofdsponsor ook dit jaar niet ontbreken!

De commissie heeft het hele jaar enorm hard gewerkt om een boeiende en informatieve week te organiseren, en we kijken er dan ook erg naar uit u in groten getale te mogen ontvangen. De Legal Skills Week vindt dit jaar plaats van 18 tot en met 22 maart. Hopelijk tot dan!

JURIDISCH CONGRES

Vrijdag 19 april 2023 is het tijd voor het jaarlijks Juridisch Congres. Dit jaar zijn wij te gast bij Landgoed Brakkesteyn. Deze dag zal in het thema staan van 'Insolventierecht: (g)een nieuw begin?'

AUTEURS: BORIS MARTENS EN JETSE WAGELAAR

Het insolventierecht heeft betrekking op situaties waarin zowel rechtspersonen als natuurlijke personen niet meer in staat zijn om aan hun betalingsverplichtingen te voldoen. Insolventie is afgeleid van het Latijnse woord 'solvere', wat oplossen betekent. Met het ontkenkende prefix 'in-' krijgt het woord insolventie dus de betekenis: 'niet kunnen oplossen'.

Door de coronapandemie konden veel ondernemingen hun normale bedrijfsvoering niet voortzetten. Hierdoor werd het voor hen moeilijk om het hoofd boven water te houden. De overheid heeft hen geholpen door middel van belastingsteun, maar hierdoor zijn er nog altijd betalingsregelingen met de Belastingdienst. De Belastingdienst is sinds september 2023 begonnen met het invorderen van de openstaande schulden, en zal de verwachte faillissementengolf - die voor nu nog is uitgebleven - wellicht alsnog komen. Maar betekent een faillissement het einde, of biedt het juist nieuwe mogelijkheden?

Het congres zal van start gaan met een interactief, plenair gedeelte, dat in goede banen wordt geleid door de dagvoorzitter. Er zullen meerdere casussen worden behandeld, om zo een beter beeld te schetsen van het insolventierecht. Na het plenaire gedeelte zullen er workshops worden gegeven door verschillende bedrijven en kantoren. Deze workshops zijn kleinschalig en hiermee toegankelijk voor de deelnemende studenten. Aan het einde van de dag zal er een borrel plaatsvinden, waar de deelnemers op een laagdrempelige manier zowel in contact kunnen komen met elkaar als met de deelnemende bedrijven en kantoren. Landgoed Brakkesteyn, de locatie van dit jaar, is een prachtige basis voor het congres. De zalen hebben een professionele inrichting en het landgoed heeft een chique uitstraling. Kortom, het Juridisch Congres belooft een leerzame en interessante dag te worden. Wij hopen dat u er net zo veel zin in heeft als wij! Houd voor verdere informatie de sociale media en de website van de JFV Nijmegen in de gaten.

DE JFV NIJMEGEN ZOEKT EEN **NIEUW BESTUUR!**

In de studententijd is het – naast het studeren zelf – erg belangrijk dat iedere student zichzelf ontwikkelt. Hierbij spelen nevenactiviteiten een enorm belangrijke rol. Door middel van nevenactiviteiten kunnen studenten waardevolle vaardigheden ontwikkelen, die niet altijd in de collegezalen worden onderwezen. Hiervoor zijn verschillende mogelijkheden, denk aan vrijwilligerswerk bij een rechtswinkel of u kunt zich inzetten bij een studentenorganisatie. **Zo biedt ook de JFV Nijmegen de mogelijkheid aan studenten om zich naast de academische verplichtingen te blijven ontwikkelen.** Studenten kunnen veel variërende activiteiten bezoeken: van de Juridische Bedrijvendag Nijmegen of een kantoorbezoek tot een van de vele informele borrels. Daarnaast kunnen studenten deze activiteiten zelf helpen organiseren door middel van het actief lidmaatschap. Verder is er de mogelijkheid tot een fulltime bestuursjaar, waarin je een jaar lang verantwoordelijk bent voor het reilen en zeilen van de JFV Nijmegen. In deze bijdrage deelt secretaris Loek Smits zijn ervaringen en de voordelen van een bestuursjaar.

Sinds 1927

Ieder jaar wisselt de JFV Nijmegen in september van bestuur. Het oud-bestuur wordt dan traditioneel uitgehamerd en de nieuwe bestuursleden feestelijk ingehamerd. Vijf nieuwe bestuursleden zullen zich een jaar lang inspannen om de gang van zaken van de vereniging in goede banen te laten verlopen. Het bestuur kent een voorzitter, secretaris, penningmeester, bestuurslid externe betrekkingen en bestuurslid interne betrekkingen. Zij hebben als bestuur gezamenlijk een aantal algemene taken, zoals het openhouden van de JFV-kamer, verkopen van samenvattingen, bijwonen van zowel eigen activiteiten als een aantal externe activiteiten, vertegenwoordigen van de vereniging en het schrijven en uitvoeren van het beleid. Daarnaast coördineert ieder bestuurslid een aantal commissies. Dit houdt in dat het bestuurslid het overzicht behoudt en ervoor zorgt dat bij de commissies intern alles goed verloopt.

Ieder bestuurslid heeft uiteraard ook een eigen takenpakket dat aansluit bij de desbetreffende functie. Niet alle taken kunnen opgesomd worden, maar hier zal in hoofdlijnen uiteengezet worden waar de bestuursleden mee belast zijn. Om te beginnen is de voorzitter hoofdverantwoordelijk voor het voeren van het beleid. Daarnaast oefent de voorzitter een controlefunctie uit op de andere bestuursleden en onderhoudt hij de relaties met een aantal externe partijen, in het bijzonder met de Faculteit der Rechtsgeleerdheid en zusterverenigingen. De secretaris schrijft een wekelijkse nieuwsbrief aan de leden, draagt zorg voor de ledenadministratie en is verantwoordelijk voor het notuleren van onder andere de algemene ledenvergaderingen. Daarbij beheert de secretaris de sociale kanalen. De penningmeester beheert de financiën en draagt zorg voor een financiële gezonde vereniging. Denk hierbij aan het de boekhouding, het opstellen en betalen van facturen en het verwerken van ingediende declaraties. Tevens presenteert de penningmeester de financiële kwartaalverslagen. Het bestuurs-

lid externe betrekkingen is voornamelijk belast met de acquisitie en het onderhouden van contact met sponsors. Daarnaast is het bestuurslid externe betrekkingen hoofdredacteur van het verenigingsblad: 'Bulletineke Justitia', dat zowel een online platform als twee fysieke specials kent. Tot slot is het bestuurslid interne betrekkingen voornamelijk bezig met het contact met de (actieve) leden van de vereniging, het algemeen beheer van de website en de Rechtszaak. Tevens onderhoudt het bestuurslid interne betrekkingen het contact met de kroegen en is hij eindverantwoordelijke voor de JFV-merchandise.

Een bestuursjaar is een uniek en leuk avontuur, waarin je enorm veel nieuwe mensen leert kennen, zowel binnen de vereniging als door heel Nijmegen en andere steden. U bent als bestuur veel in contact met andere (zuster)verenigingen, waardoor u veel contact

legt met mensen met verschillende achtergronden. Buiten alle borrels, gala's en andere sociale gelegenheden om, krijgt u de kans om waardevolle vaardigheden te ontwikkelen. Een jaar lang werkt u intensief samen met uw vier andere bestuursleden en coördineert u meerdere commissies. Naast het samenwerken met uw medebestuursleden is het belangrijk om probleemoplossend en gedisciplineerd te werk te gaan. Een bestuursjaar bevordert ook zeker de sociale vaardigheden. Naast dat u nieuwe waardevolle vrienden voor het leven maakt, leert u in verschillende situaties effectief netwerken. Dit is absoluut nuttig met het oog op de toekomst. Hierbij bent u op laagdrempelig niveau veelvuldig in contact met variërende kantoren en andere (juridische) werkgevers. Deze bijkomende vaardigheden zijn naast een academische onderlegging erg belangrijk voor iedere jurist.

Bent u enthousiast geworden over het besturen van de grootste en oudste studievereniging van Nijmegen? Wilt u meer te weten komen over een bestuursjaar of zien hoe een dag in de praktijk van een bestuurslid eruitziet? Voel u vrij om al uw vragen te stellen aan het 97e bestuur van de JFV Nijmegen. Wij staan er altijd voor open om uw vragen te beantwoorden of u meer te vertellen over een bestuursjaar. Misschien staat u in de toekomst wel met vier anderen aan het roer van de JFV Nijmegen!

Kom vooral langs op de JFV-kamer of bereik ons via de volgende e-mailadressen:

Laurens Schut, voorzitter: voorzitter@jfvnijmegen.nl

Loek Smits, secretaris: secretaris@jfvnijmegen.nl

Niels Berning, penningmeester: penningmeester@jfvnijmegen.nl

Marieke van Heukelum, bestuurslid externe betrekkingen: extern@jfvnijmegen.nl

Raúl Brouwer, bestuurslid interne betrekkingen: intern@jfvnijmegen.nl

JOOST MIDDELKAMP

OVER ZIJN WEG NAAR DE ADVOCATUUR

Dit interview gaat over het maximale uit je studententijd halen op carrièrevlak. **Mr. Joost Middeldkamp (26) vertelt alles over zijn extra-curriculaire activiteiten tijdens zijn studie.** In 2015 startte hij met de bachelors Nederlands recht en notarieel recht. In mei 2023 studeerde hij af na het succesvol doorlopen van zijn master Burgerlijk Recht.

AUTEUR: CELINE VAN DER KOLK

Wist u al lang dat u rechten wilde studeren en zo ja, waarom?

Rechten studeren is bij mij een gevoelskeuze geweest. Ik was altijd al breed maatschappelijk geïnteresseerd. De rechtenstudie sluit hier erg goed op aan, omdat bijna alle maatschappelijke problemen raken aan het recht. Mijn broer studeerde al rechten in Nijmegen en nadat ik met hem een dagje had meegelopen, heb ik de knoop doorgehakt, zonder eigenlijk een plan B te hebben.

Veel studenten zijn bang om studievertraging op te lopen door deel te nemen aan diverse activiteiten gedurende hun studie. Hoe kijkt u hier tegenaan en wat heeft u zelf gedaan naast uw studie?

Voor mij is student zijn altijd meer geweest dan alleen studeren. De universiteit is een soort academische speeltuin waar je aan allerlei interessante extracurriculaire activiteiten kunt deelnemen. Zelf ben ik via mijn introductieweek terechtgekomen bij de JFV Nijmegen. Daar heb ik ontzettend veel leuke mensen leren kennen en in diverse commissies gezeten. Als kers op de taart heb ik bij de JFV Nijmegen ook een bestuursfunctie vervuld, waar ik erg veel van heb geleerd.

Verder vond ik het belangrijk om verder te kijken dan alleen mijn eigen studie. Daarom heb ik gedurende mijn bachelor deelgenomen aan interdisciplinaire honoursprogramma's van de Radboud Universiteit. Door deze programma's leer je (maatschappelijke) problemen te benaderen vanuit verschillende invalshoeken, een echte aanrader! Al waren deze interdisciplinaire programma's voor mij ook een bevestiging dat ik bij rechten goed op mijn plek zat. Mijn eerste juridische nevenactiviteit was bij Rechtswinkel 's-Hertogenbosch, waar

"DE UNIVERSITEIT IS EEN SOORT ACADEMISCHE SPEELTUIN WAAR JE AAN ALLERLEI INTERESSANTE EXTRACURRICULAIRE ACTIVITEITEN KUNT DEELNEMEN"

Ik bij kwam via mijn introductiementor. Ik vond het meteen ontzettend leuk om juridische kennis in de praktijk te brengen. Hierdoor gaat de theorie die je opdoet tijdens jouw opleiding ook meer leven.

Na mijn bachelor was ik wel benieuwd naar de advocatuur en bij toeval kreeg ik toen een stageplek aangeboden op de Amsterdamse Zuidas. Na deze periode was mijn enthousiasme voor de advocatuur definitief gewekt en ik raad elke rechtenstudent met interesse in de advocatuur dan ook aan om stage te lopen! Na deze stage ben ik daarom op zoek gegaan naar een werkstudentschap. Ik kwam uiteindelijk terecht bij een klein advocatenkantoor aan de Nijmeegse Oranjesingel. Ik kreeg daar meteen veel verantwoordelijkheid en mocht meteen veel zelf doen. Wel merkte ik dat een wat groter (commerciële) kantoor mij beter past.

Via het mastervak 'Masterclass Burgerlijk recht' ben ik uiteindelijk bij een middelgroot kantoor in Arnhem terecht gekomen, waar ik ruim een jaar als werkstudent ben blijven hangen. Helaas vond een groot deel hiervan tijdens COVID plaats, waardoor ik deels vanuit huis moest werken en sociale activiteiten geen doorgang konden vinden.

Wat is de invloed geweest van COVID tijdens uw studententijd?

De coronacrisis stak de kop op toen ik in mijn master zat. Mijn bachelor-borreljaren had ik er al op zitten en ik had het geluk dat ik op sociaal vlak al *gesetteld* was in Nijmegen. Studeren tijdens corona vond ik waardeloos en ik kon me moeilijk motiveren voor online colleges. In die periode merkte ik pas hoe belangrijk het is om fysiek naar de universiteit te gaan, al was het maar om de hele dag bij de JFV op de bank te zitten en koffie te drinken.

Na COVID had ik heel erg de behoefte om even uit de Nijmeegse 'sleur' te komen en daarom ben ik een semester in Valencia gaan studeren. De studie daar was - zeker vergeleken met Nederland - goed te doen. Met name op persoonlijk vlak was het een uitdaging om uit je comfortzone te worden gehaald. Al met al vond ik het een fantastisch avontuur en ik heb ontzettend veel leuke vrienden overgehouden aan mijn semester in het buitenland.

Hoe heeft u zich georiënteerd op uw eerste grote-mensen-baan?

Na mijn terugkomst uit Valencia moest ik alleen nog mijn scriptie schrijven en toen ben ik mij langzaam gaan oriënteren op de arbeidsmarkt. Door mijn eerdere nevenactiviteiten wist ik dat ik de advocatuur in wilde. Uiteindelijk besloot ik te gaan solliciteren naar een functie als werkstudent op het gebied van het insolventierecht

bij Hekkelman. Op dat rechtsgebied was helaas geen plek, maar ze hadden wel plek op de sectie Overheid & Vastgoed. In mijn sollicitatiegesprek gaf ik aan in vastgoed te wonen, maar dat daar mijn kennis van vastgoed daar eigenlijk wel ophield. Uiteindelijk ben ik toch in die functie gestart en dat is erg goed bevallen. In het vastgoedrecht kan ik mijn interesse voor het privaatrecht in brede zin goed kwijt. Na een paar maanden als werkstudent ben ik met mijn baas uit eten geweest als een soort informeel 'sollicitatiegesprek'. Daar hebben we besloten dat ik na mijn studie bij Hekkelman aan de slag kon gaan als juridisch medewerker.

Hoe ervaart u de overgang van het student-zijn naar het werkende leven?

Als student zag ik er eerlijk gezegd tegenop om afscheid te nemen van het studentenleven, met name van de vrijheid die je als student hebt. Uiteindelijk is het mij allemaal erg meegevallen. Je groeit er wel naartoe, met name als je vrienden ook afstuderen en beginnen met werken. Wat helpt is dat ik voor mijn gevoel alles uit mijn studententijd heb gehaald. Ik denk dat je beter iets 'te lang' gestudeerd kan hebben dan dat je na je afstuderen denkt 'had ik maar...'

Wat wilt u meegeven aan de huidige rechtenstudent?

Een eerste tip die ik aan iedere student wil meegeven is om vanaf het begin af aan op kamers te gaan. Dat is denk ik de basis van een geslaagde studententijd. Word verder actief bij een vereniging. Of dit nu een studentenvereniging, een studievereniging of sportvereniging is, maakt niet zoveel uit. Zolang je maar iets doet wat bij je past. Het mooie aan het actieve verenigingsleven is - los van het sociale aspect - dat je vaardigheden ontwikkelt waar je later veel profijt van hebt. Denk aan organiseren, onderhandelen en vergaderen.

Mijn eigen studententijd is niets meer dan een voorbeeld van de vele dingen die je tijdens je studie kan doen. Zelf heb ik veel 'juridische' activiteiten naast mijn studie gedaan, maar er is zoveel meer dan dat. Zoek uit wat je leuk vindt, wees brutaal en wacht niet tot een vacature 'vrij' komt bij de organisatie of het bedrijf waar je interesse in hebt. Stop ook vooral met nevenactiviteiten als ze meer energie kosten dan dat ze je opleveren. Een grote fout is iets blijven doen, omdat je denkt dat het 'moet' om je cv op te leuken. Laat je ook niet leiden door wat mensen in je omgeving doen en volg je eigen passie.

Mijn motto is altijd geweest: 'Student zijn is meer dan alleen studeren en braaf colleges volgen'. Wat je uit je studententijd haalt, heb je grotendeels zelf in de hand. Geniet vooral van alles wat de academische speeltuin te bieden heeft!

MAK DE STUDIE

In dit katern

Nienke Slutter over haar rol als toegevoegd notaris

Clemens Lokin over doceren en promoveren

Soft skills voor juristen

Van het Randstedelijke westen naar het groene oosten

De-escaleren met Linda van Putten-van den Heuvel

Promoveren: hoe werkt dit nu echt?

Activiteitenoverzicht

NIENKE SLUTTER

OVER HAAR ROL ALS TOEGEVOEGD NOTARIS

Naast de advocatuur kiezen veel studenten voor het notariaat. Ook mr. Nienke Slutter, toegevoegd notaris bij Damsté Advocaten - Notarissen in Enschede, heeft beide werkvelden mogen ervaren. **Wij blikken terug op haar studententijd en bespreken haar werkzaamheden** bij een van de grootste kantoren van Oost-Nederland.

AUTEUR: MELIKE GÜLÇÜR

Kunt u een beetje over uzelf vertellen?

Mijn naam is Nienke en ik werk bij Damsté als toegevoegd notaris. Ik ben natuurlijk begonnen in Nijmegen aan de Radboud Universiteit met Nederlands recht. Ik wist toen nog niet welke kant ik op wilde en eigenlijk was ik nog niet bezig met het notariaat. Tijdens die studie kwam ik in aanraking met allerlei vakken en kon ik een afweging maken over wat ik nou leuk vond en niet, en zo ben ik langzaam de notariële kant ingerold. Ik heb ook in Nijmegen gewoond in die tijd en ben afgestudeerd in zowel Nederlands als notarieel recht. Daarna ben ik begonnen met werken als kandidaat-notaris.

U bent begonnen met het studeren van Rechtsgeleerdheid en daarna naar Notarieel recht overgestapt. Waarom heeft u gekozen voor notarieel recht?

Ik had daar van tevoren niet echt een goed beeld van, maar je had dan een jaar meer privaatrechtelijke vakken en een jaar meer staats- en bestuursrecht, dus meer publiekrechtelijke vakken. Toen vond ik privaatrechtelijke vakken echt veel leuker en ben ik gaan kijken wat daar de mogelijkheden waren. Wat mij aansprak in het notariële recht is de houding die je als notaris hebt, dus onpartijdig en onafhankelijk. Dat paste beter bij mijn karakter dan bijvoorbeeld de advocatuur, waarin je een partijdige rol speelt. Dus door in aanraking te komen met die vakken kwam ik erachter dat ik notarieel recht leuk vond.

"HET IS LEERZAAM OM BIJ **VERSCHILLENDE KANTOREN** WERKZAAM TE ZIJN GEWEEST"

Uw functie is toegevoegd notaris. Waar houdt uw praktijk zich vooral mee bezig?

Zelf werk ik in het vastgoed. Daar ben ik als eerste baan mee begonnen en dat is eigenlijk altijd zo gebleven. Ik vind het zelf leuk dat wanneer je eenmaal in een rechtsgebied werkzaam bent, je je steeds verder specialiseert. Zo wordt het steeds leuker! Dat hangt ook af van het kantoor waar je werkt. Bij Damsté werken we met secties en ik zit dus in het vastgoed. We hebben hier zowel een particuliere praktijk als een commerciële, en ik heb met allebei de praktijken wel bemoeienissen. In de particuliere praktijk hebben we veel te maken met woningen, overdrachten en hypotheek. Die worden allemaal voorbereid door het team dat wij hebben, maar die aktes moeten wel gepasseerd worden, en dat is weer onderdeel van mijn werkzaamheden. Daarnaast hebben we een commerciële praktijk. Hierbij kun je denken aan appartementssplitsingen, nieuwbouwprojecten, erfpachttaktes en opstalaktes, eigenlijk alles wat een beetje afwijkt van de standaardakte. Die dossiers behandel ik dan ook zelf.

Waarom heeft u voor het vastgoed gekozen?

Dit is eigenlijk dus niet heel bewust gedaan. Tijdens mijn studie vond ik goederenrechtelijke vakken wel de leukste vakken, dus het was wel een beetje geluk dat voor mijn eerste baan precies daarvoor een vacature openstond. Maar het had ook anders kunnen lopen. Dus deels omdat ik de vakken leuk vond en deels omdat het was waar ik in eerste instantie terecht ben gekomen.

U heeft bij verschillende kantoren gewerkt als kandidaat-notaris. Heeft u hier profijt aan gehad?

Het is leerzaam om bij verschillende kantoren werkzaam te zijn geweest, omdat het per kantoor verschillend is hoe er gewerkt wordt. Ook al ben je kandidaat-notaris, de werkzaamheden verschillen wel per kantoor. In mijn geval zijn dat niet echt bewuste stappen geweest, het is een beetje zo gelopen. Maar ik neem daar wel veel van mee. Omdat ik toch op een wat kleiner en op een wat groter kantoor heb gewerkt, kon ik wel voor mezelf een goede afweging maken wat ik nou prettig vind werken. Ik vind het - zoals bij Damsté - ook echt wel een voordeel dat er ook advocaten werken. Je hebt namelijk ook kantoren die alleen een notariaat hebben, maar ik vind dat je een voordeel hebt als je beide hebt.

Het is dus leerzaam om op verschillende kantoren gewerkt te hebben, maar dat zou je bijvoorbeeld ook kunnen doen door middel van een stage. Dus dat je bij zowel een groot als klein kantoor stage gaat lopen. Daarbij is het ene ook echt niet beter dan het andere, maar het ene past misschien wel beter bij je.

Hoe ziet uw gemiddelde werkweek eruit?

Ik werk 40 uur. Daarbij heb ik vaste dagen waarop ik passeer, maandag en woensdag. Dat is ook handig voor andere medewerkers op kantoor zodat zij weten welke dagen ik passeer en zo de agenda kunnen inplannen. Maar het verschilt, soms heb ik een dag vol met passeerafspraken en soms zijn het er niet zo veel.

Daarnaast heb ik één thuiswerkdag. Dat is een dag dat ik lekker door kan werken aan mijn eigen dossiers, want dat schiet er op kantoor wel vaak bij in. Je krijgt veel vragen van mensen en hebt veel afspraken staan, en voor je het weet is de dag alweer voorbij.

En dan heb ik nog twee dagen die zijn gevuld met wat losse afspraken - dossierbehandelingen - en waarop ik beschikbaar ben voor vragen vanuit het team waarmee ik werk. Als wij een eerste van de maand in de week hebben, dan is het altijd heel druk, omdat veel mensen de eerste van de maand willen passeren. De week daarna heb je het dan vaak iets rustiger. Dat is gemiddeld, maar het verschilt uiteindelijk heel erg per week.

U zegt 40 uur per week. Komt het ook vaak voor dat u langer moet doorwerken?

Dat valt wel mee, maar ook dat verschilt per kantoor. Bij ons is eigenlijk wel de norm dat tussen 17:00 en 17:30 de laptop dichtgaat. Iedereen gaat ook dan naar huis. Natuurlijk komt het weleens voor dat je met een deadline zit, of dat je gewoon het werk niet af hebt, maar dat is eerder uitzondering dan regel. In principe krijgen wij alles binnen onze werkuren goed af. Ook is er sprake van veel overleg, dus als iemand veel overloopt dan kijken we met elkaar of iemand misschien ruimte heeft om werkzaamheden over te nemen. Zo helpen we elkaar.

U heeft ook gestudeerd aan de Radboud Universiteit. Wat vond u van uw tijd daar?

Ik kijk er echt heel positief op terug. Ik denk dat het ook vakinhoudelijk altijd heel goed was, en wat ook wel leuk is van notariële recht is dat het altijd best wel een kleine club was. Ik kan me herinneren dat je elkaar echt wel kende, zowel studenten als docenten. Volgens mij hebben jullie nu alleen een heel mooi nieuw gebouw, dat was in mijn tijd nog niet.

Ziet u algemene verschillen tussen de studenten uit uw studietijd en die van nu?

Ja, ik denk het wel. Wij hebben bij Damsté veel student-medewerkers. Er wonen minder studenten op kamers dan vroeger merk ik, maar dat heeft denk ik ook te maken met de coronaperiode die

we hebben gehad. En ik merk dat het in mijn tijd nog best normaal was om bijvoorbeeld over te werken en dat je je daar wel op voorbereidde, en nu zijn studenten er van tevoren erg bewust van dat zij een goede balans willen tussen alles. Dat is denk ik wel een groot verschil tussen mijn tijd - dat is ruim tien jaar geleden - en de studenten nu. Dat ze er echt voor waken dat er een goede balans is tussen werk en privé.

Wat voor student was u? Heeft u veel nevenactiviteiten gevolgd?

Ik denk dat ik een 'normale' student was, in die zin dat ik op kamers ben gegaan en dus ook wel ondergedompeld ben in het studentenleven. Eigenlijk al vanuit de introductie had ik een leuk, sociaal groepje, waar ik dan veel mee omging. Ik ben geen lid geweest van studentenverenigingen, maar wel van de JFV Nijmegen - maar volgens mij is bijna iedereen daar lid van. Je had ook een notariële vereniging, Nota Bene. Daar was ik geen lid van, maar ik ging wel veel naar die activiteiten. Je studententijd is een periode waarin je veel vrijheid hebt en dat besef je vaak achteraf pas. Daar heb ik ook wel van genoten, in die zin dat het leuk was om het uitgaansleven mee te maken, maar ik was ook wel de serieuze student in die zin dat ik altijd de colleges heb gevolgd en daar ook betrokken bij was.

Ik heb op een advocatenkantoor gewerkt als bijbaan. Toen ben ik er ook achter gekomen dat de advocatuur minder bij mij paste, maar als bijbaan was het heel erg leuk. Ik werkte toen in het familierecht, dus had veel te maken met echtscheidingen. Daar werkte ik dan alle stukken voor uit en dit was erg leerzaam. Ook heb ik meegedaan aan een Top Class, ook van notarieel recht. Ik heb hier en daar aan wat activiteiten meegedaan die volgens mij via de mail aan studenten werden gepromoot - ook vanuit de JFV Nijmegen. Maar ik heb geen bestuursfuncties gehad, ben niet naar het buitenland geweest en heb ook niet bij een rechtswinkel gewerkt. Dit kwam doordat ik heel druk was met mijn bijbaan.

Zelf merk ik onder studenten dat ze zichzelf van alles opleggen. Ze hebben het idee dat ze (bijna) cum laude moeten afstuderen, actief moeten zijn bij verenigingen en hun cv vol moeten bouwen. Was dat in uw tijd anders?

Ik heb dat zelf niet zo ervaren, maar ik weet wel dat die studenten er waren en zij ook veel druk voelden om van alles te doen omdat dat goed zou zijn voor je cv. Wel is het zo dat toen ik afstudeerde, en dat is nu nog steeds, dat er best wel een grote vraag was naar kandidaat-notarissen. Dus ik denk dat die druk iets minder is, omdat er werk genoeg is. Maar ik denk dat het misschien van alle tijden is en ook afhankelijk is van de persoon.

Ik denk dat het wel goed is om bezig te zijn met je toekomst, maar of je dat nu doet door middel van een bestuursjaar of een bijbaan hoeft niet uit te maken. Zoek vooral iets wat bij je past en ga niet iets doen puur omdat het goed op je cv zal staan, want dan brengt het uiteindelijk waarschijnlijk ook niet wat je zoekt. Je moet kijken wat bij je past en wat je echt leuk vindt, en daarmee verder gaan.

Dan kun je je op andere manieren onderscheiden en dan kom je waarschijnlijk eerder terecht bij een kantoor dat bij je past. Dus ik zou vooral daarnaar kijken en jezelf dus afvragen 'Wat past bij mij?' Dan is er altijd wel iets wat je kan doen.

Wat zou u nog willen bereiken als notaris?

Op dit moment zit ik heel erg op mijn plek. Damsté is een kantoor waar je heel erg gestimuleerd wordt. Als ik iets wil, bijvoorbeeld een opleiding volgen, dan is daar mogelijkheid voor. Ik heb het afgelopen jaar meer leidinggevende taken erbij gekregen. Dat is wat ik ook heel leuk vind. Ik hoop me steeds verder inhoudelijk te verdiepen en ervoor te zorgen dat iedereen die hier werkt zich op zijn plek voelt. Ik heb verder niet per se de ambitie om een 'gewone' notaris te worden op dit moment. Ik vind het leuk om met dit team verder te werken en mezelf inhoudelijk verder te verdiepen.

Wat wilt u studenten nog meegeven?

Ik zou vooral je studententijd aangrijpen om te ontdekken wat je leuk vindt en daar ook activiteiten bij te zoeken, of dat nou een bijbaan is of een stage of een bestuursfunctie. Je hebt nu de tijd, dus die zou ik echt proberen te benutten. Als je notarieel recht leuk vindt, ga dan ook op verschillende kantoren kijken die echt verschillen van elkaar, zodat je ook erachter komt wat je interesseert. Dit kan natuurlijk ook nog als je al werkt, maar je studententijd is een mooie tijd om dat aan te grijpen. Daarbij is het erg leuk om alvast een kijkje in de praktijk te nemen. En geniet van de vrije tijd die je hebt, want als je eenmaal werkt wordt dat een stuk minder.

"JE STUDENTENTIJD IS EEN PERIODE WAARIN JE VEEL VRIJHEID HEBT EN **DAT BESEF JE VAAK PAS ACHTERAF**"

CLEMENS LOKIN

OVER DOCEREN EN PROMOVEREN

Hoewel het promotietraject een boeiende en leerzame ervaring kan zijn voor juristen, blijft het aantal promovendi in deze sector opmerkelijk laag. In dit interview deelt mr. Clemens Lokin (34), docent Rechtsgeschiedenis, zijn **inzichten over het proces van promoveren** en de overwegingen die hebben geleid tot zijn keuze om te promoveren aan de Radboud Universiteit.

AUTEUR: DOUWE KIEVIT

Even voorstellen...

Mijn naam is Clemens Lokin, en ik ben sinds 2019 werkzaam bij de Radboud Universiteit bij de vaksectie Rechtsgeschiedenis. Naast het doceren promoveer ik in de rechtsgeschiedenis. Hiervoor heb ik in Utrecht gestudeerd en ben ik werkzaam geweest als advocaat bij een kantoor in Amsterdam.

Voordat u bent gaan promoveren heeft u bij een groot kantoor in Amsterdam gewerkt. Waarom heeft u hiervoor gekozen en hoe beviel dit?

Tijdens mijn studententijd heb ik stages gelopen bij zowel grote als kleine advocatenkantoren. Aanvankelijk had ik niet de intentie om de advocatuur in te gaan, maar door deze stages werd ik toch overtuigd. Na het afronden van mijn studie wilde ik graag bij een groot kantoor aan de slag. Mijn gedachte was dat het verstandiger zou zijn om te solliciteren bij een groter kantoor. Achteraf gezien weet ik niet zeker of deze overweging helemaal juist was. Bij een kleiner kantoor krijg je vaak meer verantwoordelijkheid en kun je zelfstandig veel werk verrichten. Er is volgens mij geen betere keuze, het ligt er echt aan wat je beter ligt. Na het versturen van meerdere sollicitatiebrieven werd ik uiteindelijk aangenomen en kwam ik terecht op de sectie Arbeidsrecht. De sfeer en de mensen spraken mij enorm aan, wat naar mijn idee de belangrijkste factor is bij het kiezen van een werkplek. Het is beter om saai werk te doen met leuke mensen dan leuk werk te doen met mensen die je niet mag.

Zo'n serieuze baan is behoorlijk anders dan studeren. Door de vele deadlines word je gedwongen efficiënt te werken. Dit is

in het begin erg lastig en je ziet niet veel vooruitgang. Pas wanneer er nieuwe junioren binnenkomen, merk je echter dat je veel efficiënter bent geworden dan je dacht.

Ik heb geen spijt van mijn keuze. Ik heb geleerd wat ik wel en niet kan en heb vriendschappen overgehouden aan deze periode. Echter, werken bij zo'n kantoor is zeker niet gemakkelijk. Ik ben ook weleens met tegenzin naar het werk gegaan omdat ik twijfelde aan mezelf. Gelukkig gaan die dagen voorbij en was ik op andere dagen weer vol zelfvertrouwen.

Mijn contract was voor drie jaar en vier maanden, geloof ik. Na ongeveer drie jaar had ik een evaluatiegesprek met de partners. Ze gaven aan dat ze af en toe twijfels bij mij proefden en boden mij daarom geen vast contract aan. Het was een prettig en eerlijk gesprek en het vergrootte mijn bewondering voor het kantoor. Zij hadden het goed gezien, want ik twijfelde zelf ook of ik hier wel de beste versie van mezelf kon zijn. Dus eigenlijk was ik het eens met hun beslissing.

Waarom bent u daarna gaan promoveren in Nijmegen, en hoe kwam u hierbij?

Na het evaluatiegesprek, had ik 's avonds een training met mijn voetbalteam. Daar zei

ik, een beetje voor de grap, dat ik op zoek was naar een nieuwe baan en openstond voor suggesties. Toen zei een broer van mij (Jan), die ook in Nijmegen gepromoveerd is in de rechtsgeschiedenis, dat er een promotieplek was bij de sectie Rechtsgeschiedenis in Nijmegen. Ik wilde het eigenlijk niet doen, omdat ik niet hetzelfde wilde doen als hij en omdat mijn vader ook al hoogleraar was in Groningen, in - jawel - de rechtsgeschiedenis. Uiteindelijk heb ik toch besloten te solliciteren. Ik vond het sollicitatiegesprek en de sfeer in Nijmegen zó goed, dat ik hier graag wilde werken. Gelukkig mocht dat ook.

Hoe ervaart u het om les te geven op de Radboud Universiteit?

Ik vind lesgeven een van de leukste dingen om te doen. Ik vind het vaak leuk om voor een publiek te staan. Het leuke van lesgeven ten opzichte van bijvoorbeeld toneelspelen, is dat lesgeven meer interactief is. Je probeert iedereen bij de les te houden en kunt in discussie gaan. Je leert ook de stof beter kennen. Zo laat je de antwoordmodellen meer los in je tweede jaar, omdat je de antwoorden beter begrijpt en ga je meer nadenken over hoe je de stof op een duidelijkere manier kunt uitleggen.

Verder vind ik de studenten in Nijmegen ook heel gezellig. Als ik kijk naar studenten uit mijn werkgroepen en de studenten die megingen op de Europese reis met de JFV Nijmegen, dan lijkt het wel alsof er niks is veranderd ten opzichte van toen ik nog studeerde. Het zijn super enthousiaste, vrolijke en gezellige studenten met veel energie.

Wat is nu precies het onderwerp van uw proefschrift?

Ik promoveer op het leven en het werk van de negentiende-eeuwse jurist Isaak Abraham Levy. In de negentiende eeuw waren er veel maatschappelijke veranderingen, zoals bijvoorbeeld de opkomst van de industrie en de introductie van wetboeken als exclusieve rechtsbron. Met de invoering van deze wetboeken kwam het probleem voor dat de wet niet toereikend was voor nieuwe maatschappelijke veranderingen. Zo zei de wet niets over bijvoorbeeld de stoomtrein, terwijl die wel al uitgevonden was.

Ik schrijf over de invloed van Levy op de ontwikkeling van het burgerlijk recht in die tijd. Hij heeft namelijk over vele juridische onderwerpen geschreven. (Over hem werd eens geschreven: "Levy, als hij niet l*de, dan schreef ie.") Hij was een grote figuur binnen de rechtswetenschap. Voor ik begon met het onderzoek had ik echter nog nooit van hem gehoord. Tijdens een van de eerste gesprekken heeft Corjo Jansen mij geadviseerd om een soort biografie te schrijven over iemand uit de geschiedenis. Dat leek mij wel wat. Hij heeft mij toen gewezen op Isaak Abraham Levy. Na wat onderzoek raakte ik van hem gecharmeerd. Ik vind dat hij vaak gelijk had, maar hij kwam af en toe wat polemisch uit de hoek waardoor hij dat gelijk niet altijd kreeg. Ik vind dat hij meer lof verdient dan dat hij nu krijgt.

Wat houdt promoveren nou precies in?

Promoveren is leren leven met jezelf. Het lijkt op het schrijven van een scriptie (ook al mag ik dit eigenlijk niet zeggen van mijn collega's). Je bent bezig met het vertellen van een verhaal. Ik schrijf bijvoorbeeld een biografie over een jurist uit de negentiende eeuw. Je promoveert niet alleen om de juridische wereld te verbeteren, maar ook voor jezelf. Wat heel lastig is aan promoveren, is dat je één grote opdracht hebt (schrijf een proefschrift) die je zelf in kleine concrete taken moet opdelen. Om dat goed te kunnen moet je je echter eerst hebben ingelezen en pas op het einde kun je concrete stappen maken met schrijven. Het is lastig omdat je niet weet waar je aan begint. Wat verder ook lastig is, is dat je veel dingen doet die niet echt kwantificeerbaar zijn. Het is vaak zo dat je aan het einde van de dag niet precies weet wat je nou eigenlijk gedaan hebt. Dat merk je pas veel later in het proces. Daar moet je mee leren omgaan.

Er bestaan onenigheden in de literatuur over of promoveren in de rechtswetenschap nuttig is, wat is uw perspectief hierop?

Volgens mij is deze vraag vaker gesteld: is recht een wetenschap? Het is een geleerdheid. In vakgebieden zoals geneeskunde en natuurkunde wordt de wetenschappelijkheid sneller aangenomen omdat dat gaat

"IK HEB GELEERD WAT IK WEL EN NIET KAN"

over een exacte wetenschap. Het gaat daar om de waarneembare feiten. Met rechten ligt dit anders, omdat je hier vaak met ideeën werkt en er niet altijd een eenduidig juist antwoord is. Het maatschappelijk nut is mogelijk niet direct zichtbaar en hangt af van het specifieke onderwerp. Ik ben echter van mening dat het vergroten van de 'kennisdatabase' altijd waardevol is, en promoveren zorgt daarvoor.

Vanuit een persoonlijk perspectief vind ik promoveren waardevol. Het biedt de mogelijkheid om op verschillende niveaus met jezelf om te leren gaan. Je ontwikkelt vaardigheden om met stress om te gaan, leert effectief samenwerken met collega's, verbetert je schrijfvaardigheden en leert plannen en concrete doelen stellen. Je leert jezelf beter kennen. Daarnaast word je een specialist op een specifiek onderwerp, wat ook leuk is.

Hoe is het om te promoveren, en zou u dit studenten aanraden?

Van tevoren had ik geen concrete verwachtingen van het promoveren. Ik vind dat de weinige verwachtingen die ik had, zijn overtroffen. Het is leuker dan ik had verwacht en tegelijkertijd ook zwaarder. Wat ik vooral leuk vind is dat je er de rest van je carrière wat aan hebt. Met name omdat je echt leert schrijven.

Of ik het aan zou raden, vind ik lastig te zeggen, omdat het echt afhangt van je persoonlijkheid. Als het bij je past, zou ik het zeker aanraden, want het is een waardevolle ervaring. Uiteindelijk draait het om jouw leven, en is het belangrijk om te ontdekken wat het beste bij jou past. Dat kan van alles zijn. Als je iets probeert, ga er dan volledig voor, dan weet je namelijk het snelste wat je wel en niet wilt!

SOFT SKILLS VOOR JURISTEN

Naast kennis van wetboeken en rechtspraak zijn de soft skills onmiskenbaar voor een juridisch professional. Het vermogen om **helder te communiceren, empathisch te handelen, effectief te onderhandelen en samen te werken met diverse partijen** is waar een uitstekend jurist over beschikt. Welke specifieke soft skills van groot belang zijn in het juridische vak wordt besproken in dit artikel. In de juridische wereld spreken immers niet enkel de wetten, maar ook de vaardigheden van juristen die ze kunnen interpreteren en toepassen.

AUTEUR: IRIS VAN OIJEN

Communicatie

Goed zijn in uw werk gaat verder dan enkel het vakinhoudelijke deel. Het gaat ook om de soft skills, zoals goede communicatie met verschillende partijen. Een goede jurist luistert, stelt vragen en geeft en ontvangt feedback.

Juridische teksten kunnen voor leken onbegrijpelijk zijn. Een waardevolle eigenschap als jurist is daarom om in een juridische tekst

het overbodige juridisch-technische jargon te vermijden. De begrijpelijkheid van de tekst gaat bovendien omhoog indien de tekst helder, beknopt en gestructureerd wordt weergegeven in het document. Voordat u de belangen en zorgen van uw cliënten op papier kan zetten, dient u deze te begrijpen door naar hun verhalen te luisteren en empathie te tonen. Dat stelt u niet enkel in staat om juridisch advies te geven, maar biedt voor cliënten ook ondersteuning in situaties waarin zij zich zorgen maken.

“**EMPATHIE** KAN HET VERSCHIL MAKEN IN DE JURIDISCHE SECTOR”

De communicatie beslaat ook de onderhandelings- en presentatievaardigheden. Sterk zijn in onderhandelen, met de belangen van uw cliënten in het oog terwijl de relaties onderling worden behouden, zorgt voor een sterke onderhandelingspositie. Daarnaast moet een jurist in staat zijn om een overtuigende presentatie te geven voor een rechtbank, cliënt of collega.

Effectieve communicatie is essentieel voor juristen. Zo moeten juridische stukken duidelijk en begrijpelijk worden overgebracht, dient met aandacht en empathie te worden geluisterd naar de belangen en zorgen van cliënten, en is een overtuigende onderhandelings- en presentatievaardigheid zeer belangrijk.

Empathie

Het vermogen om de behoeften en zorgen van cliënten te begrijpen, creëert een basis voor vertrouwen en een tevreden cliëntervaring. Empathie kan het verschil maken in de juridische sector.¹ Empathie zorgt er namelijk voor dat juristen een vertrouwensband kunnen opbouwen met hun cliënten. Doordat cliënten zich begrepen voelen, durven zij zich eerder open te stellen om het volledige verhaal te delen waardoor de jurist beter aan de behoeften van de cliënt kan voldoen. Ook kan een empathische benadering cliënten op hun gemak stellen waardoor het juridische proces als minder stressvol wordt ervaren. Een empathisch jurist bouwt een positieve reputatie op die zijn of haar netwerk kan doen laten groeien.

Ontwikkelen van soft skills

De een beschikt van nature over de vaardigheden die we bespraken als ‘soft skills’, maar iedereen kan deze leren! U kunt uw soft skills verbeteren door bijvoorbeeld te vragen naar feedback en te leren van anderen.² Nadat u een belangrijk stuk heeft geschreven, kunt u collega’s of medestudenten vragen om verbeterpunten, zodat uw werk objectief beoordeeld wordt door een ander. Kijk ook eens naar het gedrag en de houding van collega’s waar u graag mee samenwerkt. Zulke positieve eigenschappen kunnen bijdragen aan de verbetering van uw soft skills.

Ook kunt u opleidingen of cursussen volgen zodat u uw soft skills verder kunt ontwikkelen. Er zijn verschillende online cursussen die aangeboden worden om de soft skills te verbeteren.³ Ook buiten werktijd kunt u uw soft skills verder ontwikkelen door sociale activiteiten te blijven ondernemen. Ga bijvoorbeeld sporten in een sportteam, neem deel aan een studentenvereniging of doe vrijwilligerswerk.⁴

Conclusie

Het beheersen van de belangrijke soft skills helpt u verder en bereidt u voor op succes in uw toekomstige carrière. Het vermogen om helder te kunnen communiceren en empathisch te handelen stelt u als jurist in staat om buiten het bieden van juridische oplossingen ook het vertrouwen te wekken en duurzame relaties op te bouwen. De soft skills bepalen in toenemende mate het succes van een jurist. Het empathisch vermogen van een jurist en het helder communiceren weegt even zwaar als de diepgaande juridische kennis die een jurist bezit.

Bovenal leert dat een jurist die de soft skills beheerst, het menselijk verhaal achter een dossier niet uit het oog verliest waardoor de juridische praktijk naast rechtvaardig, ook menselijk is.

1 ‘Het emotionele potentieel van de advocaat moet uit de taboesfeer’, www.advocatie.nl.

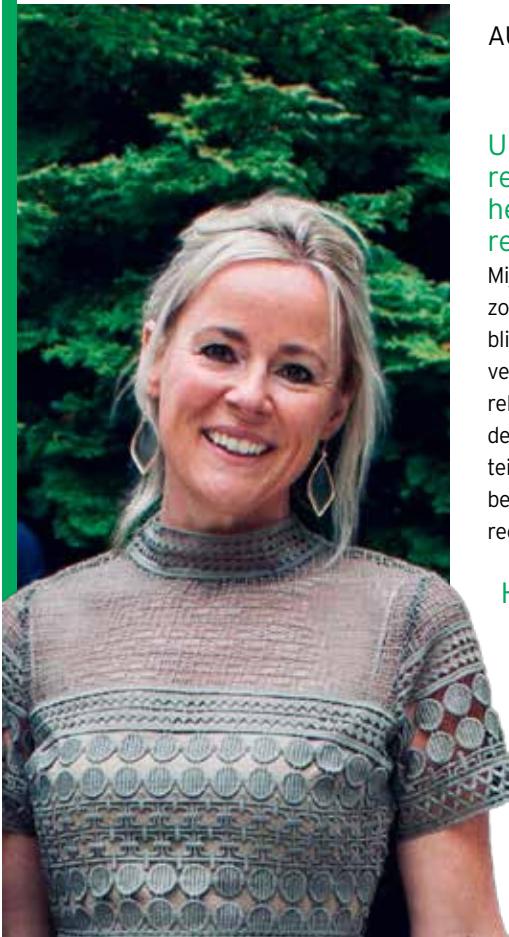
2 ‘Het verder ontwikkelen van je zachte vaardigheden hoeft geen uitdaging te zijn’, www.eures.europa.eu.

3 Zie bijvoorbeeld ‘Soft Skills: The 11 Essential Career Soft Skills’, www.udemy.com.

4 ‘Het verder ontwikkelen van je zachte vaardigheden hoeft geen uitdaging te zijn’, www.eures.europa.eu.

VAN HET RANDSTEDELIJKE WESTEN NAAR HET GROENE OOSTEN

Sinds september 2023 is prof. mr. Charlotte Vrendenbarg een toevoeging aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid. Als hoogleraar IE-recht wekt zij de interesse van de studenten met **verhalen over duurzaamheid en haar eigen ervaring uit de praktijk**. Ze vertelt ons over hoe zij de overstap naar Nijmegen heeft ervaren en deelt haar inzichten over het IE-recht.

AUTEUR: MINTHE VAN DEN HEUVEL

U heeft in Leiden Nederlands recht gestudeerd. Waarom heeft u de keuze gemaakt om rechten te gaan studeren?

Mij werd voorgehouden dat de keuze reuze zou zijn na een studie rechten, en daarvan blijkt geen woord gelogen. Ik heb al veel verschillende dingen kunnen doen in mijn relatief korte carrière: in de advocatuur, bij de rechterlijke macht en aan de universiteit. Maar ook als je niet voor een juridisch beroep kiest zul je profijt hebben van de rechtenstudie, daar ben ik van overtuigd.

Het wordt studenten vandaag de dag vaak meermaals op het hart gedrukt dat het belangrijk is om ook veel activiteiten naast je studie te doen. Bent u het hiermee eens?

Hartgrondig! Kun je goed studeren? Haal je mooie cijfers voor je tentamens? Dat is prachtig en ga zo door.

Maar het ontwikkelen van soft skills en het opdoen van levenservaring zijn minstens zo belangrijk en dit gebeurt in een bestuur, bij een vereniging, in studentenhuizen en in de kroeg. Dus ga naar feestjes, sluit vriendschappen, verleg je grenzen, maak fouten en zak eens flink voor je tentamens. Geniet, leef en leer ervan.

Heeft u in uw studententijd zelf veel extra activiteiten gevolgd, was u bijvoorbeeld lid van een studenten- of studievereniging?

Ja, ik heb mijn eigen adviezen altijd graag en goed opgevolgd. Ik heb vrij lang over mijn studie gedaan. Ik was echt geen ideale student, en kennelijk hoeft je dat ook niet te zijn om toch een leuke carrière te kunnen hebben. Ook toen ik afstudeerde heerste al de gedachte onder studenten dat als je er langer over doet en niet de mooiste cijfers hebt, je het wel kan vergeten. Dat hoeft niet zo te zijn. Ik had niet de mooiste cijfers, tot

“HET ONTWIKKELEN VAN SOFT SKILLS EN HET OPDOEN VAN LEVENSERVARING ZIJN MINSTENS ZO BELANGRIJK”

aan mijn laatste jaar. Dat was kennelijk toch voldoende om uitgenodigd te worden voor gesprekken bij kantoren aan de Zuidas. Dat ik er lang over had gedaan, kon ik uitlegen. Ik had bijvoorbeeld in allerlei besturen gezeten.

Prof. mr. Roel Schutgens vertelde ons eerder dat hij heeft gemerkt dat deze generatie studenten echt anders denkt dan zijn eigen generatie. Merkt u dit verschil tussen uzelf en de huidige generatie studenten ook en zo ja, op welke manier?

Spreken over generaties en generaliseren: daar ben ik wel voorzichtig mee. Maar als er iets algemeen te zeggen valt, dan is het dat de huidige studenten op mij een serieuze en meer bezorgde indruk maken dan vroeger. Studenten die ik spreek lijken zich ook veel bewuster van (geo)politieke ontwikkelingen, maatschappelijke problemen en bijvoorbeeld de klimaatcrisis. Meer dan de studenten met wie ik in de collegebanken zat, en de problemen waren toen al groot - maar daar trokken de meesten zich niet zoveel van aan. Zo zorgeloos zie ik studenten haast niet meer. Ik wil onze rechtenstudenten op het hart drukken dat zij, jullie dus, zorgen kunnen omzetten in actie. Dat is een kwestie van talent goed inzetten, de juiste baan of organisatie kiezen en in het werk dat je doet keuzes te maken met een positieve impact. Ik geloof dat het juist juristen zijn die het verschil kunnen maken in de wereld.

Na het afstuderen bent u in de Amsterdamse advocatuur aan

de slag gegaan, eerst aan de Zuidas en daarna bij een niche kantoor. Hoe bent u aan de Zuidas terecht gekomen?

Heel veel (Leidse) studenten belanden op de Zuidas. Daar begon ik ook met een hele leuke student- en scriptiestage en vervolgens ben ik maar gebleven. Tijdens de stage ontdekte ik dat ik heel veel kon leren bij een groot advocatenkantoor. Bij zo'n kantoor leer je hard en efficiënt werken, in omvangrijke dossiers met collega's van verschillende afdelingen. Het internationale sprak me ook aan.

Waarom heeft u uiteindelijk de overstap naar een niche kantoor gemaakt?

Aan de Zuidas werkte ik vooral mee aan adviezen en dat vond ik heel leerzaam, maar ik wilde ook ervaring opdoen in de rechtszaal. Het klassieke advocatenwerk miste ik wel.

Wat was het grote verschil tussen de twee kantoren?

Waar ik me aan de Zuidas soms een radar-tje in het geheel voelde - één van de velen die werkt aan een zaak - kreeg ik in de procespraktijk bij het niche kantoor na een

tijdje eigen dossiers en cliënten met bijbehorende verantwoordelijkheden. Dat gaf voldoening. Daarnaast vond ik het contact met collega's en cliënten ook persoonlijker. Dat sprak me aan.

Wat zou u studenten aanraden: een stage aan de Zuidas of juist bij een niche kantoor?

Dat ligt natuurlijk aan wat bij je past. Wil je je meteen specialiseren, dan ligt een nichekantoor misschien meer voor de hand. Wil je breder opgeleid worden en in omvangrijke, vaak internationale dossiers werken, dan bieden kantoren aan de Zuidas een mooie leerschool. Het is een afweging die iedereen zelf moet maken. Maar wees en blijf kritisch; als je merkt dat je niet gelukkig bent en niet tot je recht komt bij een bepaalde werkgever, blijf dan niet hangen. Het leven is te kort om werk te doen waar je niet (langer) achter staat.

Na de advocatuur bent u de academische wereld ingestapt. Waarom heeft u ervoor gekozen om professor te worden?

Ik heb er niet voor gekozen om hoogle-

“HET LEVEN IS TE KORT OM WERK TE DOEN WAAR JE NIET (LANGER) ACHTER STAAT”

raar te worden en dat kan ook bijna niet. De kans dat je het wordt, hangt van veel omstandigheden af. Je moet er hard voor werken, maar ook veel geluk hebben. Zo moet er maar net een leerstoel vrijkomen en moet je maar net degene zijn die past in het profiel dat wordt gezocht. Ik ben vooral inhoudelijk gedreven; ik wil relevant onderzoek doen en goed onderwijs geven. Dat ik dat nu in deze functie kan doen, is wel een droom die uitkomt.

Het overgrote deel van hoogleraren aan de Radboud is man, en bijna alle hoogleraren op uw vakgebied zijn ook man. Heeft u tegenwerking of een glazen plafond ervaren bij uw stap naar het hoogleraarschap?

Integendeel. Ik heb heel veel steun en aanmoediging ervaren. Juist ook van de mannelijk hoogleraren, zowel binnen als buiten het IE-veld. Ik vind het belangrijk dat er aandacht is voor de man-vrouwverdeling en dat diversiteit in algemene zin hoog op de agenda staat. Wat ik natuurlijk hoop, ook door in de collegezaal te staan, is een voorbeeld te zijn voor (vrouwelijke) studenten en promovendi en dat ik ze enthousiast kan maken voor een carrière aan de universiteit. Ik wil laten zien dat je een veeleisende baan kunt hebben aan de universiteit, en tegelijk een gezin kunt hebben en er ook nog een enigszins sociaal leven op na kunt houden.

Wat zijn enkele uitdagingen die u bent tegengekomen nadat u bent overgestapt naar de academische wereld?

Ik ben zelf mijn grootste uitdaging, vrees ik. Vooral in het begin heb ik me regelmatig afgevraagd of ik wel het type was voor de universiteit. De afgelopen jaren is mij echter gebleken dat de typische wetenschapper niet bestaat. Mijn collega's en ik vormen een bont gezelschap van mensen met uiteenlopende achtergronden en karakters. Wat ons verbindt, denk ik, is een bovenmatige belangstelling voor een bepaald vakgebied en de neiging om liever van iets alles te willen weten, dan van alles iets.

Heeft uw praktijkervaring in de advocatuur een invloed gehad op uw lesgeven en het begeleiden van studenten?

Ik denk het wel. Ik ben blij met de jaren in de advocatuur, daar heb ik veel van geleerd en die ervaring heeft me veel gebracht. In het intellectuele eigendomsrecht helpt het als je je een voorstelling kunt maken van hoe het in de praktijk werkt. Stel: iemand brengt een product op de markt dat sterk lijkt op het product van een bepaald merk. Welke stappen worden dan in de praktijk ondernomen? Ik kan vertellen wat een sommatiebrief inhoudt, hoe een dagvaarding eruitziet, hoe een beslaglegging werkt en wat er moet gebeuren als een uitspraak wordt gewezen. Ik denk dat het voor studenten

van toegevoegde waarde is dat ik daarover mijn praktijkervaring kan delen.

U bent hoogleraar Burgerlijk recht, in het bijzonder IE-recht, waarom heeft u voor het IE-recht gekozen?

Wat mij met name interesseert is dat het zo eenvoudig lijkt, maar dat het rechtsgebied eigenlijk heel complex is. Het staat sterk onder invloed van EU-recht en het is voortdurend in ontwikkeling. De hoeveelheid rechtspraak die op ons afkomt is enorm. Het is haast niet bij te houden! Na al die jaren in het IE-recht, heb ik nog lang niet het idee dat ik ben uitgeleerd. Dat is de uitdaging, daarom vind ik het leuk. Daarnaast vind ik het mooi om te zien dat het IE-recht op dit moment een van de belangrijkste rechtsgebieden blijkt te zijn. We maken in de EU een zogenaamde dubbele transitie door, naar een digitale en duurzame economie. Er wordt haast geen discussie gevoerd zonder dat het belang van IE in de transitie wordt benadrukt.

Hoe heeft u de overstap van de Universiteit van Leiden naar de Radboud Universiteit ervaren? Bent u blij met uw keuze?

Ik heb in Leiden gestudeerd, ik ben er gepromoveerd en heb er jaren als docent gewerkt. Ik ben dus erg verknocht aan Leiden en ik mis het af en toe ook, dat moet

“IK WIL (VROUWELIJKE) STUDENTEN LATEN ZIEN DAT JE EEN VEELEISENDE BAAN KUNT HEBBEN AAN DE UNIVERSITEIT, EN **TEGELIJK EEN GEZIN EN EEN SOCIAAL LEVEN KUNT HEBBEN**”

“HOE MEER JE ZIET, HOE BETER JE JE GEDACHTEN KAN VORMEN OVER WAT BIJ JOU PAST”

ik eerlijk toegeven. Maar na al die jaren leek het een goed idee om eens in een andere omgeving te zijn. Het is goed om af en toe je blik te verruimen en je horizon te verbreden. Dat doe ik nu letterlijk aan de andere kant van Nederland, in een nieuwe, groene omgeving. In een andere gemeenschap en in een nieuwe rol. Dat heeft me tot nu toe alleen maar heel veel positiviteit opgeleverd. Recent ben ik toegetreten tot het dagelijks bestuur van de vaksectie Burgerlijk recht, naast voorzitter Willem van Boom (die eerder de overstap maakte van Leiden naar Nijmegen) en Pauline Ernste. In deze functie leer ik in korte tijd een hoop over het reilen en zeilen binnen zowel de vaksectie als de faculteit. En het is natuurlijk ontzettend leuk om mee te denken over plannen op het gebied van onderzoek en onderwijs.

Hoe ziet u de toekomst van dit vakgebied voor u en welke ontwikkelingen verwacht u in de komende jaren?

Dit hangt eigenlijk samen met wat ik net zei. In de transitie naar een duurzame en digitale economie speelt intellectuele eigendom een belangrijke rol. Het belang van IE gaat, denk ik, alleen maar toenemen. Er zal veel onderzoek gedaan moeten worden naar het verband tussen IE en digitalisering en het verband tussen IE en duurzaamheid, en naar de vraag hoe het IE-recht een instrument kan zijn voor een voorspoedig verloop van de transitie. Daar wil ik graag nauw betrokken bij zijn.

Sinds augustus 2022 bent u tevens rechter-plaatsvervanger bij de

rechtbank Den Haag. Waarom heeft u ervoor gekozen om die functie aan te nemen?

Als IE-jurist is het belangrijk om voeling te houden met de praktijk, want daar gebeurt het eigenlijk. Het plaatsvervangerschap stelt me in staat om met één been in de praktijk te staan. Het staat nu wel op een laag pitje, omdat ik druk bezig ben om hier letterlijk mijn weg te vinden. Ik hoop na het academisch jaar weer vaker in Den Haag inzetbaar te kunnen zijn.

Hoe ziet een gemiddelde werkweek van u eruit?

Ik ben nu vooral bezig mijn collega's en de faculteit te leren kennen. Hierdoor ben ik vaak in overleg en drink ik veel meer koffie dan ik fysiek aankan. Ik ben veel aan het rondlopen, rondvragen, handen schudden, mensen ontmoeten en soms met een plattegrond over de campus aan het struinen. Daarnaast lees ik ook veel: scripties, pennevruchten van collega's, stof voor colleges en vakliteratuur. Verder heb ik altijd een hoop e-mails waar ik iets mee moet. Als ik me niet kan concentreren, dan klap ik die laptop dicht en ga ik hier wandelen over de campus. Grappig genoeg zie ik dingen dan ineens veel helderder.

Wat zijn uw plannen of doelen voor de toekomst?

Aan de Radboud wil ik mij richten op kwalitatief hoogwaardig IE-onderwijs. Met mijn collega's wil ik de afstudeerrichting IE & Privacy binnen de masterspecialisatie Burgerlijk recht verder vormgeven: een keuzevakkenpakket dat studenten een uitstekende voorbereiding zal bieden op een loopbaan in het IE- en gegevensbeschermingsrecht.

Actuele digitaliserings- en -jowell - duurzaamheidsvraagstukken zullen daarbij natuurlijk uitgebreid aan bod komen. Daarnaast ga ik verder met mijn onderzoek op met name het snijvlak van IE & duurzaamheid en ik hoop promovendi daarbij te kunnen begeleiden. Nu ben ik vooral mijn gedachten daarover aan het laten gaan en onderzoeksplannen aan het maken.

En tenslotte, heeft u nog tips voor studenten die een carrière in de advocatuur of academische wereld ambiëren?

Gebruik je studententijd vooral om jezelf te ontwikkelen en alvast zoveel mogelijk van de praktijk te zien, door middel van bijbaantjes en stages. Kijk ook zeker eens buiten de advocatuur! Onderzoek de mogelijkheden bij de rechterlijke macht, universiteiten, overheidsinstanties of bedrijven. Veel studenten werken tijdens de studie bijvoorbeeld bij de rechtswinkel, en ik denk dat dat heel leuk en nuttig is. Hoe meer je ziet, hoe beter je je gedachten kan vormen over wat bij jou past en waar je tot bloei kunt komen. Laat je ondertussen ook niet gek maken. Er zijn vele manieren om je doelen te bereiken!

DE-ESCALEREN

MET LINDA VAN PUTTEN-VAN DEN HEUVEL

Voor sommigen is werken in de advocatuur niet bevredigend genoeg, maar gelukkig hoeven zij zeker niet getreurd te zijn. Advocaat en mediator Linda van Putten-van den Heuvel vertelt ons hoe zij het ervaart om in de mediation werkzaam te zijn en deelt haar inzichten over **keuzes maken na het afstuderen**.

AUTEUR: MELIKE GÜLÇÜR

U heeft - net als veel van onze lezers - in Nijmegen aan de Radboud Universiteit gestudeerd. Wat heeft u precies gestudeerd en waar lagen uw interesses?

Ik heb Europees en internationaal recht gestudeerd, toen was de opleiding nog wat anders. Toen heette het nog de Katholieke Universiteit van Nijmegen. Je begon met je propedeuse, eerste jaar, en daarna kon je kiezen tussen notarieel recht, Nederlands recht of Europees en internationaal recht. Ik heb toen bewust voor Europees en internationaal recht gekozen, omdat ik heel graag in het buitenland wilde gaan studeren. Ik had nooit zoiets van 'Ik moet advocaat worden', maar juist van 'Ik kijk wel wat erna komt'. Toen ben ik dus Europees en internationaal recht gaan studeren. Dan krijg je ook wel gewoon strafrecht, burgerlijk recht en bestuursrecht, maar er ligt een sterke focus op het Europese en internationaal recht. En ik heb toen een half jaar in Schotland gestudeerd in Glasgow.

Wat voor student was u?

Ik heb altijd wel hard gestudeerd, want ik was gezakt voor het VWO dus ik vond dat ik mezelf wel moest bewijzen dat ik het allemaal wel kon. Verder heb ik nooit in besturen en dat soort dingen gezeten, maar ik vond het uitgaansleven en studentenleven wel heel erg leuk. Ik heb het eerste jaar nog thuis gewoond en daarna ben ik op kamers gegaan. Ik kom uit Oss, dus voor de reistijd hoefde het niet, maar het was toch wel heel leuk.

Hoe heeft u de keuze voor het juridische werkveld gemaakt? Heeft u bijvoorbeeld tijdens uw studie praktijkervaring opgedaan?

Nee, ik heb geen stage gelopen. Na mijn afstuderen heb ik eigenlijk heel willekeurig verschillende sollicitatiebrieven geschreven. Sommige waren echt op een vacature. Er was bijvoorbeeld een vacature als accountmanager, of als jurist bij een verzekeringsmaatschappij, maar ik heb ook open sollicitaties gestuurd naar de Gemeente Oss, naar een advocatenkantoor en naar een deurwaarderskantoor. Toen ben ik bij verschillende op gesprek geweest en bij het advocatenkantoor mocht ik beginnen. Dat ben ik eigenlijk altijd blijven doen, nu al 22 jaar.

U bent advocaat in het personen- en familierecht bij TEN Advocaten in Oss. Is de praktijk wat u ervan verwacht had toen u nog studeerde?

Nee, als je afgestudeerd bent en je gaat dan advocaat worden, weet je eigenlijk helemaal niks. Klinkt heel stom, want natuurlijk weet je hoe je een wetboek moet lezen, hoe je teksten moet schrijven, moet nadenken en stukken moet opstellen, maar je weet niet hoe je een echtscheidingsverzoek moet maken, hoe je beslag moet leggen, een arbeidsovereenkomst moet ontbinden, faillissement aan moet vragen of hoe je iemand moet bijstaan in een strafzaak. Dat leer je allemaal pas in de advocatenopleiding.

“ALS JE AFGESTUDEERD BENT EN JE GAAT DAN ADVOCAAAT WORDEN, **WEET JE EIGENLIJK HELEMAAL NIKS**”

U bent tevens mediator, hoe bent u met mediation in aanraking gekomen?

Op een gegeven moment rol je daar vanzelf in. Veel cliënten komen toch met z'n tweeën en dan wil je toch zo veel mogelijk de-escaleren. Als advocaat moet je ook sowieso proberen om zo veel mogelijk uit de strijd te blijven en zeker als je bijvoorbeeld in het familierecht veel met kinderen te maken hebt, wil je toch proberen om het zo goed mogelijk in goed overleg op te lossen. In de praktijk zie je heel vaak dat de advocaat van één partij een verzoek indient bij de rechtbank, en dan heb je een andere partij tegenover je die ook een advocaat heeft. Dan zal de rechtbank altijd zeggen: 'Ga naar de mediation, ga dit in onderling overleg proberen op te lossen.' Dus het is eigenlijk beter om dat al voor de zitting te proberen, zodat er helemaal geen zitting hoeft te komen.

Wat vindt u zelf het meest waardevol aan uw werk als mediator?

Dat stukken gemaakt kunnen worden zonder tussenkomst van de rechter. Dat het partijen lukt om naar elkaar toe te bewegen en dat ze daar allebei toch een goed gevoel aan overhouden. Dus dat ze ook echt kunnen zeggen: 'dit hebben we samen goed gedaan', zonder dat je daar de rechtsstrijd voor moet voeren. Dat vind ik heel mooi.

Waarom zou u studenten aanraden om als mediator aan de slag te gaan?

Ik zou studenten niet aanraden om per se als mediator aan de slag te gaan, want ik ben advocaat tevens mediator en ik zou nooit alleen maar mediation willen doen. Ik vind het veel te leuk om juist ook als advocaat in rechtbank te komen. Maar om toch antwoord te geven op je vraag: je leert er ontzettend veel van. Je leert ook in de mediation opleiding dat het allerbelangrijkste wat je moet doen, luisteren is. Je krijgt er rolspellen en heel veel les in. Het is eigenlijk ongelooflijk hoe vaak en hoe snel je zelf praat, terwijl vaak juist - hoe langer jij stil blijft - de ander vanzelf gaat praten en er toch altijd wel een gesprek op gang komt. Je kunt daar heel veel van leren.

De vragen die je moet stellen, daar leer je ook heel veel van. Niet alleen in de praktijk, maar ook voor jezelf. Voor je eigen persoonlijke ontwikkeling kan dat relevant zijn. Je leert om uit de strijd te blijven, om te proberen mensen naar elkaar toe te brengen en je leert veel communicatietechnieken. En het allermooiste van het werk: je leert al die mensen kennen. Allerlei mensen, met allemaal verhalen en met hun eigen waarheid en eigen belang. Je moet leren om dat te filteren en vervolgens te proberen boven tafel te krijgen wat belangrijk is, maar ook moet je zorgen dat ze allebei toch het idee hebben dat ze hebben gewonnen. Ook al krijg je dat gevoel misschien meer als je naar een rechtbank gaat, maar als de keuze er is om er samen uit te komen, dan is het heel fijn om als mediator dat te begeleiden.

Vindt u het ook makkelijk om onafhankelijk te blijven tussen partijen?

Ja, daar heb ik geen moeite mee. Je denkt natuurlijk wel heel veel, maar dat leer je wel. Als je met één iemand mee gaat praten of je

laat iets merken, dat kan als mediator echt niet. Als advocaat is het natuurlijk makkelijker, want dan ben je altijd partijdig. Dan kies je altijd één kant en als mediator altijd twee. Dit is denk ik ook het grootste verschil wat ik merk tussen de advocatuur en mediation. Als advocaat treed je op voor één partij en behartig je de belangen van één persoon en als mediator behartig je de belangen van beide personen.

U bent initiatiefneemster van het kenniscafé voor familiezaken in Oss. Kunt u vertellen wat dit precies inhoudt?

Het kenniscafé is een organisatie van beroepsprofessionals die allemaal iets te maken hebben met, of in zekere zin gelinkt zijn aan het familierecht. Omdat ik de initiatiefnemer ben, heb ik daar mensen voor uitgenodigd die mij of mijn cliënten behulpzaam kunnen zijn in een echtscheidingsprocedure. In de organisatie zitten dus een advocaat, een conflictenadviseur, een notaris, een kindersycholoog, een orthopedagoog, een financieel adviseur, een hypotheekadviseur, een makelaar, een accountant, een scheidingscoach en een schuldhulpverlener. Het loopt nu een jaar, maar we zijn nog steeds aan het uitbreiden! We komen met de groep professionals één keer per kwartaal bijeen om elkaar steeds beter te leren ken-

“HET ALLERBELANGRIJKSTE
WAT JE MOET DOEN,
IS **LUISTEREN**”

“GENIET EN **DOE** **WAT JE LEUK VINDT**”

nen. Dit doen we zodat je uiteindelijk heel makkelijk kunt schakelen in een echtscheidingsprocedure als je advies of hulp nodig hebt, of om mensen makkelijk te kunnen doorverwijzen naar de ander. Ook bespreken we dingen die voor iedereen nuttig kunnen zijn en dat hoeft niet per se te maken te hebben met een echtscheiding, maar ook bijvoorbeeld over hoe je omgaat met een klacht, een boze cliënt of emoties van partijen. Het achterliggende idee was enerzijds een soort van eigen netwerk creëren van beroepsprofessionals die allemaal gerelateerd zijn aan de echtscheidingsproblematiek, om ook elkaar een stukje werk te gunnen, en anderzijds om de cliënt die hier binnenkomt volledig te kunnen ontzorgen doordat je korte lijntjes hebt met die mensen.

Ervaart u het kenniscafé als een effectieve toevoeging aan de praktijk?

Zeker, ik vind het als advocaat en als mediator sowieso erg leuk om nieuwe mensen te leren kennen en dat doe je dus ook met het kenniscafé. Je leert allemaal nieuwe mensen kennen en ze hebben allemaal weer hun eigen frisse ideeën op allerlei zaken. Samen probeer je cliënten daarheen te leiden zodat een echtscheiding zo makkelijk en soepel mogelijk verloopt en om zoveel mogelijk uit die strijd te blijven. Daar is het eigenlijk voor.

Hoe ziet uw gemiddelde werkweek eruit?

Ik werk 36 uur, maar dit wisselt een beetje. Deze week heb ik bijvoorbeeld vier zittingen, dat is dan wel erg veel. Meestal heb ik die twee in de week, en soms geen. Verder ben je gedurende de dag veel bezig met bellen, mails beantwoorden, stukken opstellen, stukken lezen en heb je afspraken met cliënten hier op kantoor. Daarnaast moet je zittingen voorbereiden. Dat is de gemiddelde werkweek. Bovendien ben ik dan ook nog lid van verschillende netwerkverenigingen waar ik regelmatig naartoe moet. Je moet je punten halen als advocaat ieder jaar. Je bent verplicht om een aantal cursussen te volgen dus dat doe je er ook allemaal nog bij. Af en toe hebben we dan ook sectievergaderingen, dus met onze eigen familierechtsectie, heb je overleg met iemand van marketing of hebben we advocaatvergadering. Dat is niet elke week maar dat hoort er ook allemaal bij. Een gemiddelde werkweek is één tot twee zittingen in de week en de rest vooral heel veel mailen en bellen, praten en luisteren en plannen.

Werken jullie met verschillende rechtsgebieden samen?

In het familierecht eigenlijk niet. TEN advocaten heeft drie vestigingen in Oss, Den Bosch en Waalwijk, en we hebben heel veel rechtsgebieden. Strafrecht en vreemdelingenrecht doen we niet, maar voor de rest doen we zo ongeveer alles. Het kan zo zijn als mijn cliënt wil scheiden en hij heeft bijvoorbeeld een VOF met zijn echtgenote, dat ik een collega van de sectie ondernemingsrecht erbij roep en die regelt dan de afwikkeling van de VOF. Of bijvoorbeeld mijn cliënt heeft een BV en zijn vrouw is in dienst, mijn collega van arbeidsrecht regelt dan de ontbinding van de arbeidsovereenkomst. Zo kan het inderdaad wel voorkomen dat we met verschillende rechtsgebieden samenwerken, maar over het algemeen is dit in het familierecht niet vaak het geval.

Heeft u nog praktische tips voor studenten die interesse hebben in mediation?

Ga meelopen. Je kunt altijd vragen of je een paar dagen, of een paar weken mag meelopen op een advocatenkantoor. Dan zie je echt hoe het in de praktijk gaat en ik denk dat heel veel advocaten daar ook wel voor open staan. Dan kan het zo zijn dat een advocaat of mediator je daarover vertelt, maar het kan ook zomaar zijn dat je een keer mag meekijken met een mediation gesprek. En je kunt als je echt geïnteresseerd bent - want nu zit je natuurlijk bij mij als advocaat tevens mediator - in gesprek gaan met mediators die geen advocaat zijn. Want mediator is geen beschermde beroepsnaam. Iedereen mag zich mediator noemen, dus er is nog veel meer informatie te halen bij andere mediators die geen advocaat zijn!

Wat wilt u studenten verder nog meegeven?

Vooral genieten, want de tijd gaat veel te snel. Doe wat je leuk vindt, dat is eigenlijk de tip die ik - als ik zo terugkijk op mijn eigen studententijd - graag wil meegeven. Niet denken: 'dat komt later wel' of 'ik heb geen tijd'. Gewoon doen!

PROMOVEREN: HOE WERKT DIT NU ECHT?

Voor veel studenten is promoveren een onbekend terrein. Mr. Winand Lazar (28) vertelt tijdens een interview over zijn keuze en weg naar promoveren. Daarnaast zal hij vertellen hoe het promoveren bevalt en de lezer **de nodige tips** meegeven voor zowel tijdens het overwegen van een promotietraject als gedurende de studie.

AUTEUR: CELINE VAN DER KOLK

Voor de lezer is het prettig om een beeld te hebben bij de persoon die wordt geïnterviewd. Kunt u iets vertellen over uzelf?

Ik kom oorspronkelijk uit Middelburg, Zeeland, en ben voor mijn studie Rechtsgeleerdheid in 2015 verhuisd naar Nijmegen. Inmiddels ben ik ruim drie jaar werkzaam op de vaksectie Ondernemingsrecht nadat ik af ben gestudeerd aan de Radboud Universiteit. Zowel mijn bachelor als master heb ik hier behaald. Nadat ik zowel Journalistiek als Communicatie op het hbo had geprobeerd, volgde de keuze om naar de universiteit te gaan met mijn propedeuse. Ik wilde wat taligs doen en ook iets doen waardoor ik de wereld en de maatschappij beter zou begrijpen. Rechten is een studie die dat bij uitstek biedt: het is een talige én maatschappelijke studie.

Vervolgens ging ik kijken waar ik wilde studeren. Ik heb verschillende open dagen bezocht. In Nijmegen verzorgde prof. Steven Bartels een inleidend college tijdens de open dag. Ik was direct verkocht en besloot

mij in te schrijven voor de opleiding Rechtsgeleerdheid in Nijmegen. Achteraf gezien is dit een van de beste keuzes die ik heb gemaakt. Het was echt een gevoelskeuze.

Hoe word je promovendus?

Er is niet één weg naar Rome. Wat je doorgaans ziet is dat mensen die tijdens de studie opvallen met schriftelijke stukken weleens gevraagd worden voor het promotietraject, vaak naar aanleiding van het doorlopen van een van de onderzoeksmasters. Dit heb ik ook gedaan. Je kunt natuurlijk ook zelf je interesse in een promotietraject kenbaar maken. Vaak is het een kwestie van solliciteren op een promotieplek en vervolgens het schrij-

ven van een onderzoeksvorstel. Je hebt ook mensen die in de praktijk werken en gaandeweg tot de conclusie komen dat ze problemen of vragen hebben waar een oplossing voor moet komen. Het is dan van belang om de juiste mensen te contacteren. Denk aan een partner van een kantoor die ook hoogleraar is. Je kan dan aan de slag als buitenpromovendus. Je blijft dan werkzaam in de praktijk en spreekt met het desbetreffende kantoor en de universiteit een regeling af.

Hoe ziet uw loopbaan er tot nu toe uit?

Toen ik rechten ging studeren wist ik nog niet wat ik wilde doen. Het enige wat ik

**“DE MASTER BIEDT IN MIJN OGEN EEN
UITSTEKENDE VOORBEREIDING
OP ZOWEL EEN CARRIÈRE IN DE
WETENSCHAP ALS IN DE PRAKTIJK”**

“PRAKTIJKERVARING OPDOEN VORMT JOU ALS JURIST”

wist, is dat ik de maatschappij beter wilde begrijpen. De hele bachelor heb ik met veel plezier doorlopen zonder gaandeweg te bedenken welke master ik wilde doen. Tot mijn werkgroepdocent van Burgerlijk I in het derde jaar aan mij vroeg: 'Weet je al welke master je wil doen?'

Hij wees mij op de duale master Onderneming & recht. Dit is een unieke, tweejarige master met verdieping op het gebied van het ondernemingsgerichte privaatrecht. Tijdens de master krijg je veel schrijf- en onderzoeksvaardigheden aangeleerd, zoals kritisch nadenken, en analyseren. Die vaardigheden komen je altijd van pas, wat je na je studie ook gaat doen. De master biedt in mijn ogen een uitstekende voorbereiding op zowel een carrière in de wetenschap als in de praktijk.

Ook krijg je de keuze om te promoveren. De onderzoeksmaster is erg breed, waardoor je niet specialiseert in één rechtsgebied. Door promotie kon ik dat wel. Het voelde bovendien als een nu of nooit kans. De stap om later terug te gaan om te promoveren komt weinig voor. Je moet maar geluk hebben dat je iets leest zoals een interview of door je werkgroepdocent op het idee wordt gebracht om te promoveren. Het leven bestaat niet uit geplande keuzes.

Ik hoor vaak dat studenten denken dat deze master erg heftig is, of ik het daarmee eens ben weet ik niet. Het niveau ligt hoog en je moet er wel hard voor werken, maar als je goed plant dan is het meer dan prima te doen. In de bachelor kun je redelijk goed tentamens halen zonder colleges tot in de puntjes voor te bereiden. Dat is in de duale en onderzoeksmaster wel anders. Van uitspraken als 'het is heel zwaar en moeilijk' komt een negatieve klank, maar het zijn juist heel mooie masters. Ik raad ambitieuze studenten met interesse in het ondernemingsgerichte privaatrecht van harte aan om over deze master na te denken. Het levert je een unieke ervaring op en je doet

bijzonder veel kennis en vaardigheden op.

Waarom wilde u promoveren? En waarom heeft u voor het ondernemingsrecht gekozen?

Je moet het zo zien: een keuze voor een promotietraject is niet alleen 'wil ik het of wil ik het niet'. Je moet ook bereid zijn om voor een langere periode en op één bepaald onderwerp te studeren. Als je een scriptie schrijft ben je dag in dag uit bezig met een project. Met een proefschrift ook, maar dan voor meerdere jaren. Als je schrijven niet leuk vindt, kun je het een mooi idee vinden om een boek te schrijven en te onderzoeken, maar is het niet de baan die je moet gaan doen.

Het ondernemingsrecht is een maatschappelijk rechtsgebied. Sla de krant maar eens open. Er zijn veel onderwerpen waar het ondernemingsrecht een rol in speelt, zoals - nu heel actueel - de verduurzaming van ondernemingen. Dit sloot mooi aan bij mijn overwegingen om rechten te studeren.

Hoe bevalt het onderzoek doen tot nu toe? Komt het overeen met de verwachtingen die u had?

Onderzoeken doe je in principe ook tijdens de master, maar misschien gaat het in de onderzoeksmaster iets verder en dieper dan ik gewend was. In zoverre klopt het met mijn verwachtingen. Wat anders is dan verwacht, is alles wat naast het promoveren komt kijken, met name het onderwijs. Ik vind onderwijs geven heel leuk en denk dat het ook heel goed is, omdat je jezelf wat breder oriënteert en niet slechts theoretisch bezig bent met één onderwerp. Het is bovendien hartstikke leuk om colleges te geven en om studenten over bepaalde vragen na te laten denken. Ik had tijdens mijn master al ervaring opgedaan met het geven van werkgroeponderwijs, maar had niet scherp wat voor onderwijstaken er verder bij kwamen kijken.

Verder begeleid ik masterscripties, coördineer ik een mastervak en kijk ik tentamens en annotaties na. Dat betekent wel dat je om voldoende onderzoek te kunnen doen, goed moet kunnen plannen. De hoeveelheid tijd die je daar precies aan kwijt bent, is van tevoren lastig in te schatten. Achteraf gezien is de onderwijstaak groter dan ik van tevoren had verwacht. Daarnaast zijn er veel andere activiteiten die je kunt doen. Zo kan je worden gevraagd om jury te zijn voor een pleitwedstrijd, een praatje te houden tijdens open dagen of mee op reis te gaan met een vereniging. Deze activiteiten zijn vooral ontzettend leuk, maar kosten ook tijd. Een goede planning is dus echt essentieel!

Kunt u een voorbeeld geven van een uitdaging die u bent tegengekomen tijdens het traject, en hoe u hiermee bent omgegaan? Een uitdaging voor mij is de tijd bewaken. De verleiding is groot om te denken dat je tijd genoeg hebt, zeker aan het begin. Dat leidde er bij mij toe dat ik al snel veel dingen naast mijn onderzoek deed. Je krijgt - naast het promoveren - veel kansen en mogelijkheden en je voelt je dan ook vereerd, maar de tijd gaat ontzettend snel voorbij. Omdat de urgentie in het eerste jaar gevoelsmatig ontbreekt, heb ik in mijn eerste jaar veel dingen gedaan die niet direct relevant waren voor mijn onderzoek. Niet dat je dat niet moet doen, want je hebt de ruimte wel en het is ontzettend leuk om alle kansen en mogelijkheden die je krijgt te benutten. Daar komt bij dat schrijven een iteratief proces is. Soms gaat het goed, soms niet. Dan doe je bijvoorbeeld een paar dagen onderzoek, om vervolgens alles wat je hebt opgeschreven weer te schrappen. Het gaat er uiteindelijk om dat je een juiste balans vindt tussen het verrichten van promotieonderzoek en het benutten van kansen buiten je proefschrift om. Het belangrijkste is dat je de voortgang van je proefschrift goed in de gaten blijft houden en daar voldoende tijd aan besteedt. Hoe je die tijd besteedt, is aan jezelf. Die flexibiliteit is een uitdaging, maar ook een groot voordeel. Ik kan zelf bepalen wanneer ik werk, als ik mijn stukken maar aflever. Bij deze flexibiliteit komt veel verantwoordelijkheid kijken. Dat betekent dat je soms keuzes moet maken en af en toe 'nee' moet zeggen. De conclusie

is dat het belangrijk is om tijd te bewaken en daarmee voldoende tijd voor onderzoek over te houden.

Heeft u nog plannen na het promoveren?

Dit is een goede vraag die ik vaak krijg. Ik heb geleerd dat het goed is om toekomstplannen te hebben, maar dat je je niet moet vastpinnen. Ook in het kader van de studie: stel je flexibel op. Ik kijk niet ver vooruit, maar ik heb wel nagedacht wat ik hierna wil. De meeste promovendi zetten een stap naar de praktijk. Als ik klaar ben, loop ik hier inclusief studententijd tien jaar rond, dan is het denk ik goed om mijn horizon te verbreden. Voor nu heb ik concreet dat ik de advocatuur in wil en de beroepsopleiding wil doen. Zelfs al zou ik uiteindelijk terug willen de wetenschap in, dan is het voor mijn vorming als jurist goed om de praktijk gezien te hebben. Collega's die na hun promotie de praktijk in zijn gegaan, hebben binnen een jaar na het schrijven van hun proefschrift al te maken met vragen die ze tijdens hun promotie nooit hadden bedacht. Praktijkervaring opdoen vormt jou als jurist en dat is heel goed. Sluit ik uit dat ik wetenschap ga doen? Nee, ik zou het mooi vinden om aan de faculteit verbonden te blijven.

Hoe heeft het promotietraject u persoonlijk en professioneel beïnvloed?

Het heeft mij professioneel beïnvloed in de zin dat ik in korte tijd een veel beter jurist ben geworden. Je loopt met een masterbul de faculteit uit, maar als promovendus heb ik op hoger niveau vaardigheden geleerd dan dat ik als student heb gedaan. Ik merk dit bijvoorbeeld in het aspect van analyseren van uitspraken en teksten. Je wordt hierop kritisch beoordeeld, maar niet op een vervelende manier. Je leert bepaalde vaardigheden aan of verbetert jezelf hierin. Op persoonlijk vlak vind ik het lastig om te zeggen. Ik ben geen ander persoon geworden door promoveren en ik sta niet anders in het leven. Ik denk dat je als onderzoeker

persoonlijk wel wat langer nadenkt voor je een bepaald standpunt inneemt en dat je meer begrip hebt voor standpunten van anderen. Je bent kritischer op wat je leest en te horen krijgt.

Zou u juristen aanraden om te promoveren? Is promoveren binnen het ondernemingsrecht een aanrader?

Ik beveel niet iedereen aan om te promoveren. Het hangt ervan af wat je leuk vindt en waar je je goed bij voelt. Als je schrijven leuk vindt en je houdt ervan om langere tijd aan een onderwerp te besteden en vanuit allerlei invalshoeken te denken, dan zou ik zeker aanbevelen om na te denken over een promotie. Vooral bij het schrijven van een scriptie, dit is een mooi meetpunt. Als je dat niet hebt, houd je dat niet vol voor een langere periode. Als je twijfelt of interesse hebt, spreek dan jouw begeleider aan en zoek de mensen op die promoveren. Dat heeft mij geholpen. De deuren staan altijd open. Als je een vraag hebt, stuur een mail of loop binnen. Iedereen is bereid om tijd te maken. Kijk naar het rechtsgebied dat je in de studie leuk hebt gevonden. Mocht je onderzoek willen verrichten in een rechtsgebied met maatschappelijke relevantie, dan is het ondernemingsrecht daarvoor bij uitstek geschikt.

Heeft u nog tips voor studenten die overwegen om te promoveren, met name op het gebied van ondernemingsrecht?

Maak gebruik van alle mogelijkheden die je als student hebt. Het volgen van colleges is belangrijk: het is goed voor je als jurist en je komt in contact met medestudenten. Daarnaast heb je zoveel mogelijkheden in de vorm van lidmaatschappen, stages en in het buitenland studeren. Als student heb je relatief weinig verantwoordelijkheden en dus veel vrijheid. Je hebt veel ruimte om bijvoorbeeld een half

jaar in het buitenland te studeren of meerdere stages in Nederland te lopen. Als je hier eenmaal met een diploma de deur uitloopt, en je hebt een baan en een huis zijn je mogelijkheden beperkter. Je hebt dan veel verplichtingen en verantwoordelijkheden. Je kan dan niet zomaar drie keer van werkgever wisselen of een half jaar naar het buitenland. Ik heb geen 'buitenlandperiode' gehad, waar ik spijt van heb. Als ik mijn studietijd over kon doen zou ik dat anders doen. Dus maak gebruik van de mogelijkheden die je hebt. Studeer niet per se nominaal af: ik moedig studenten juist aan om bijvoorbeeld een vierde bachelorjaar te nemen en daarin ervaringen als stages en buitenlandperiodes op te doen. Heb voor jezelf helder welke kant je op zou willen gaan, maar pin je daar niet op vast en sta open voor kansen. Zorg ervoor dat je geïnteresseerd en met open vizier in het leven staat, zodat je kansen ziet die je anders niet zou zien. Die kansen kunnen je heel blij maken, dat is in mijn geval gebeurd.

“MAAK GEBRUIK VAN ALLE MOGELIJKHEDEN DIE JE ALS STUDENT HEBT”

ACTIVITEITENOVERZICHT

18-22 MAART
LEGAL SKILLS WEEK

HOUTHOFF

26 MAART
HOUTHOFF-CAFÉ MET NSO EQUES

Damstē
ADVOCATEN | NOTARISSEN

4 APRIL
**KANTOORBEZOEK
DAMSTÉ ADVOCATEN - NOTARISSEN**

LOYENS & LOEFF

16 APRIL
KANTOORBEZOEK LOYENS & LOEFF

19 APRIL
JURIDISCH CONGRES

holla
legal & tax

10 MEI
JFV-TOURRALLY MET HOLLA

CLIFFORD
CHANCE

15 MEI
KANTOORBEZOEK CLIFFORD CHANCE

LEMSTRA VAN DER KORST

16 MEI
JFV-CAFÉ LEMSTRA VAN DER KORST

Sinds 1927